

Miniszterelnökség

Iromány száma: **T/18310.**

Benyújtás dátuma: **2017-11-07 17:35**

Parlex azonosító: **1GDESRE90001**

Címzett: Kövér László, az Országgyűlés elnöke

Tárgy: Törvényjavaslat benyújtása

Benyújtó: Dr. Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes

Előadó: Dr. Trócsányi László, igazságügyi miniszter

Törvényjavaslat címe: A váltójogi szabályokról

A Kormány nevében mellékelten benyújtom a váltójogi szabályokról szóló törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat az érintett szakmai érdekképviselői szervezetekkel egyeztetésre került.

2017. évi törvény
a váltójogi szabályokról

Az Országgyűlés a váltójog egységes hazai szabályrendszerének érvényesítése érdekében, a Genfben, 1930. június 7-én megkötött váltójogi egyezmények kihirdetéséről szóló 1965. évi 1. törvényerejű rendelettel kihirdetett egységes váltótörvénynek a Magyarországon alkalmazandó kiegészítő váltójogi szabályokkal való egybefoglalásával a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ
Az idegen váltó

I. Fejezet

Az idegen váltó kiállítása és alakja

1. §

Az idegen váltó tartalmazza:

- a) a váltó elnevezést az okirat szövegében, és pedig az okirat kiállításának nyelvén;
- b) a határozott pénzüsszeg fizetésére szóló feltétlen meghagyást;
- c) a fizetésre kötelezett nevét (címezett);
- d) az esedékesség megjelölését;
- e) a fizetési hely megjelölését;
- f) annak a nevét, akinek részére vagy rendelkezésére kell a fizetést teljesíteni;
- g) a váltó kiállítási napjának és helyének megjelölését;
- h) a kibocsátó aláírását.

2. §

Az az okirat, amelyből az előbbi szakaszban megjelölt kellékek valamelyike hiányzik, nem váltó, kivéve a következő pontokban foglalt eseteket:

- a) az olyan váltót, amelyen az esedékesség nincs megjelölve, megtekintésre szóló váltónak kell tekinteni;
- b) külön megjelölés hiányában a címezett neve mellett feltüntetett helyet fizetési helynek és egyúttal a címezett lakóhelyének kell tekinteni;
- c) ha a váltón a kiállítás helye nincs megjelölve, a váltót úgy kell tekinteni, mintha a kibocsátó neve mellett megjelölt helyen állították volna ki.

3. §

- (1) A váltó a kibocsátó saját rendelkezésére is szólhat.
- (2) A váltó a kibocsátónak is címezhető.
- (3) A váltó harmadik személy számlájára is kibocsátható.

4. §

A váltó szólhat úgy is, hogy harmadik személynél fizetendő, mégpedig akár a címzett lakóhelyén, akár más helyen.

5. §

(1) A megtekintésre vagy megtekintés után bizonyos időre fizetendő váltóban a kibocsátó kamatot köthet ki a váltóösszeg után. Minden más váltóban ezt a kikötést nem írottak kell tekinteni.

(2) A kamatlábat a váltóban meg kell jelölni; e megjelölés hiányában a kamatkikötést nem írottak kell tekinteni.

(3) Ha más nap nincs megjelölve, a kamat a váltó keltétől jár.

6. §

(1) Ha a váltóban a fizetendő összeg betűkkel és számokkal is szerepel, eltérés esetében a betűkkel kiírt összeg érvényes.

(2) Az olyan váltó, amelyben az összeg betűkkel vagy számokkal többször is szerepel, eltérés esetében a legkisebb összeg erejéig érvényes.

7. §

Ha a váltón olyan személy aláírása szerepel, aki váltókötelezettséget nem vállalhat, vagy ha azon hamis aláírás, nemlétező személy aláírása vagy olyan aláírás van, amely – bármely más okból – nem kötelezi az aláírókat vagy azt a személyt, akinek nevében a váltót aláírták, ez a többi aláíró kötelezettségét nem érinti.

8. §

Ha valaki váltót ír alá olyan személy képviselőjeként, akinek képviselőre nem jogosult, a váltó alapján maga válik kötelezetté; ha fizet, ugyanazok a jogok illetik, amelyek az állítólagos képviseltet illették volna. Ugyanez áll arra a képviselőre, aki a képviselői jog határait túllépte.

9. §

(1) A kibocsátó felelős az elfogadásért és a fizetésért.

(2) A kibocsátó kizárhatja felelősségét a váltó elfogadásáért; minden olyan kikötést, amellyel a kibocsátó a fizetésért való felelősséget kizárja, nem írottak kell tekinteni.

10. §

Ha a váltó a kibocsátáskor hiányos volt és a pótlás a létrejött megállapodástól eltér, a váltóbirtokossal szemben a megállapodás megszegésére csak abban az esetben lehet hivatkozni, ha

a váltót a váltóbirtokos rosszhiszeműen szerezte, vagy ha a megszerzéssel kapcsolatban súlyos gondatlanságot követett el.

II. Fejezet

A váltóátruházás

11. §

(1) Minden váltó, még ha nem is szól kifejezetten rendeletre, váltóátruházás (forgatmány) útján átruházható.

(2) Ha a kibocsátó a váltón ezeket a szavakat vette fel: „nem rendeletre”, vagy ha más azonos értelmű kifejezést vett fel, a váltó csak közönséges engedmény alakjában és hatályával ruházható át.

(3) A váltó átruházható a címzettre is, akár elfogadta a váltót, akár nem, továbbá a kibocsátóra vagy bármely más kötelezetre. Ezek a személyek a váltót tovább átruházhatják.

12. §

(1) A váltóátruházás csak feltétlen lehet. A váltóátruházáshoz fűzött bármilyen feltételt nem írottak kell tekinteni.

(2) A részleges váltóátruházás semmis.

(3) A bemutatóra szóló váltóátruházás üres váltóátruházásként érvényes.

13. §

(1) A váltóátruházási nyilatkozatot a váltóra vagy az ahhoz csatolt lapra (toldatra) kell írni. Ezt a nyilatkozatot az átruházónak alá kell írnia.

(2) A váltóátruházásnak nem kell megjelölnie a kedvezményezettet, s az állhat az átruházó pusztá aláírásából is (üres átruházás). Az utóbbi esetben a váltóátruházás csak akkor érvényes, ha a váltó hátlapján vagy a toldaton szerepel.

14. §

(1) A váltóátruházás átruházza a váltóból eredő valamennyi jogot.

(2) Üres váltóátruházás esetében a váltóbirtokos:

- a) az üres váltóátruházást kitöltheti akár a saját nevére, akár más személy nevére;
- b) a váltót újból átruházhatja akár üres váltóátruházással, akár más személy nevére;
- c) a váltót harmadik személynek továbbadhatja anélkül, hogy az üres váltóátruházást kitöltené és a váltót váltóátruházó nyilatkozattal látná el.

15. §

(1) A váltóátruházó ellenkező kikötés hiányában felelős a váltó elfogadásáért és kifizetéséért.

(2) A váltóátruházó megtilthatja a további váltóátruházást; ebben az esetben nem felelős azokkal a személyekkel szemben, akikre a váltót utóbb ruházták át.

16. §

(1) A váltó birtokosát jogos váltóbirtokosnak kell tekinteni, ha jogot a váltóátruházások meg nem szakított láncolatával igazolja, akkor is, ha az utolsó váltóátruházás üres. A törölt váltóátruházásokat ebből a szempontból nem írottnak kell tekinteni. Ha az üres váltóátruházásra másik váltóátruházás következik, az utóbbi váltóátruházás aláíróját úgy kell tekinteni, mint aki a váltót üres váltóátruházás útján szerezte meg.

(2) Ha a váltó valakinek birtokából bármi módon elvész, részére a váltót az a váltóbirtokos, aki jogát az előbbi bekezdésben meghatározott módon igazolja, csak akkor köteles kiadni, ha azt rosszhiszeműen szerezte, vagy ha a megszerzéssel kapcsolatban súlyos gondatlanságot követett el.

17. §

Váltón alapuló keresettel megtámadott személy a váltóbirtokossal szemben nem hivatkozhat olyan kifogásra, amely a kibocsátóval vagy valamelyik előbbi váltóbirtokossal szemben fennálló személyes viszonyán alapul, kivéve ha a váltóbirtokos a váltó megszerzésével tudatosan az adós hátrányára cselekedett.

18. §

(1) Ha a váltóátruházás e szavakat tartalmazza: „beszedésre érvényes”, „behajtás végett”, „meghatalmazásul”, vagy pedig az egyszerű meghatalmazásra utaló más megjegyzést, a váltóbirtokos a váltóból eredő minden jogot gyakorolhat ugyan, de a váltót csak ilyen meghatalmazási váltóátruházással ruházhatja át.

(2) A kötelezett ebben az esetben a váltóbirtokossal szemben csak olyan kifogásra hivatkozhat, amely az átruházó ellen érvényesíthető.

(3) A meghatalmazási váltóátruházásba foglalt meghatalmazás nem szűnik meg sem a meghatalmazó halálával, sem azzal, hogy a meghatalmazó utóbb cselekvőképtelenné válik.

19. §

(1) Ha a váltóátruházás e megjegyzést tartalmazza: „értéke biztosítékul”, „értéke zálogul” vagy pedig az elzálogosításra utaló bármely más megjegyzést, a váltóbirtokos a váltóból eredő minden jogot gyakorolhat ugyan, de váltóátruházásának csak olyan hatálya van, mint a meghatalmazási váltóátruházásnak.

(2) A kötelezett az ilyen váltóbirtokossal szemben nem hivatkozhat olyan kifogásra, amely az átruházóhoz való személyes viszonyán alapul, kivéve ha a váltóbirtokos a váltó megszerzésével

tudatosan az adós hátrányára cselekedett.

20. §

(1) Az esedékesség utáni váltóátruházásnak hatálya ugyanaz, mint az esedékesség előttié. A fizetés hiánya miatt felvett óvás, vagy az ennek felvételére megszabott határidő eltelte után azonban a váltóátruházásnak csak az a hatálya, mint a közönséges engedménynek.

(2) A nem keltezett váltóátruházást – az ellenkező bizonyításáig – úgy kell tekinteni, hogy az az óvás felvételére megszabott határidő eltelte előtt keletkezett.

III. Fejezet

Az elfogadás

21. §

A váltót esedékességéig akár annak birtokosa, akár egyszerű birlalója bemutathatja elfogadás végett a címzettnek, az utóbbi lakóhelyén.

22. §

(1) A kibocsátó a váltóban – határidő kitűzésével vagy anélkül – kikötheti, hogy azt elfogadás végett be kell mutatni.

(2) A kibocsátó a váltóban megtilthatja az elfogadás végett történő bemutatást, kivéve ha a váltó harmadik személynél vagy nem a címzett lakóhelyén fizetendő, vagy ha a váltó megtekintés után bizonyos időre szól.

(3) A kibocsátó kikötheti azt is, hogy a váltót meghatározott határidő előtt elfogadás végett ne mutassák be.

(4) Ha a kibocsátó a bemutatást nem tiltotta meg, bármelyik váltóátruházó – határidő kitűzésével vagy anélkül – kikötheti, hogy a váltót elfogadás végett be kell mutatni.

23. §

(1) A megtekintés után bizonyos időre szóló váltót keltétől számított egy éven belül elfogadás végett be kell mutatni.

(2) A kibocsátó ennél rövidebb vagy hosszabb határidőt tűzhet ki.

(3) A váltóátruházók ezeket a határidőket megrövidíthetik.

24. §

(1) A címzett kívánhatja, hogy a váltót az első bemutatást követő napon neki másodszor mutassák be. Az érdekelt azt a kifogást, hogy ezt a kívánságot nem teljesítették, csak abban az esetben

érvényesítheti, ha ez a kívánság az óvásban szerepel.

(2) A váltóbirtokos nem köteles az elfogadás végett bemutatott váltót a címzettnél hagyni.

25. §

(1) Az elfogadást a váltóra kell írni. Az elfogadást ez a szó: „elfogadom” vagy más hasonló értelmű szó fejezi ki; az elfogadást a címzett írja alá. A címzettnek a váltó előlapjára írt puszta aláírása elfogadás.

(2) Ha a váltó megtekintés után bizonyos idő múlva fizetendő, vagy ha a váltót külön kikötésnél fogva meghatározott időn belül elfogadás végett be kell mutatni, az elfogadást keltezni kell arról a napról, amelyen az elfogadás megtörtént, illetve – a váltóbirtokos kívánságára – a bemutatás napjáról. Keltezés hiányában a váltóbirtokosnak ahhoz, hogy megtérítési igényét a váltóátruházók és a kibocsátó ellen fenntartsa, e mulasztást kellő időben felvett óvással meg kell állapíttatnia.

26. §

(1) Az elfogadásnak feltétlennek kell lennie, azonban a címzett azt az összeg egy részére korlátozhatja.

(2) Ha az elfogadás a váltó rendelkezéseitől bármely más irányban tér el, ez az elfogadás megtagadásának számít, az elfogadó azonban elfogadó nyilatkozatának tartalma szerint felelős.

27. §

(1) Ha a kibocsátó a váltóban a címzett lakóhelyétől eltérő fizetési helyet jelölt ki, annak a harmadik személynek megnevezése nélkül, akinél a fizetésnek történnie kell, ezt a személyt a címzett az elfogadásakor jelölheti meg. E megjelölés hiányában az elfogadót úgy kell tekinteni, mint aki azt a kötelezettséget vállalta, hogy a fizetés helyén maga fog fizetni.

(2) Ha a váltó a címzett lakóhelyén fizetendő, a címzett elfogadásában ugyanabban a helységben a fizetés teljesítésére más címet is megjelölhet.

28. §

(1) Az elfogadással a címzett arra vállal kötelezettséget, hogy a váltót az esedékességkor kifizeti.

(2) Fizetés hiányában a váltóbirtokost – még ha az maga a kibocsátó is –, a váltóból eredő közvetlen kereseti jog illeti meg az elfogadóval szemben mindarra, ami a 48. és 49. § értelmében követelhető.

29. §

(1) Ha a címzett a váltóra írt elfogadását a váltó visszaadása előtt kitörölte, ez az elfogadás megtagadásának számít. Az ellenkező bizonyításáig a törlést úgy kell tekinteni, hogy az a váltó visszaadása előtt történt.

(2) Ha azonban a címzett elfogadását a váltóbirtokossal vagy bármelyik váltókötelezettel írásban közölte, velük szemben elfogadó nyilatkozatának tartalma szerint felelős.

IV. Fejezet

Váltókezesség

30. §

- (1) A váltó összegének kifizetését – egészben vagy részben – váltókezességgel lehet biztosítani.
- (2) Ezt a biztosítékot harmadik személy vagy a váltó egyik aláírója is nyújthatja.

31. §

- (1) A váltókezességet a váltóra vagy a toldatra kell írni.
- (2) A váltókezességet kifejezik ezek a szavak: „kezességet vállalok”, vagy más azonos értelmű kifejezés; a nyilatkozatot a kezesnek alá kell írnia.
- (3) A váltó előlapjára írt pusztá aláírást kezességnek kell tekinteni, kivéve a címzett és a kibocsátó aláírását.
- (4) A váltókezességi nyilatkozatban meg kell jelölni azt a személyt, akiért a kezességet vállalták. Ennek hiányában a kezességet úgy kell tekinteni, hogy azt a kibocsátóért vállalták.

32. §

- (1) A váltókezes kötelessége ugyanolyan, mint azé, akiért a kezességet vállalta.
- (2) Kötelezettségvállalása akkor is érvényes, ha a kötelezettség, amelyért kezességet vállalt, semmis, kivéve, ha ez a semmisség alaki hibából ered.
- (3) Ha a váltókezes a váltót kifizeti, a váltóból eredő jogokat megszerzi azzal szemben, akiért a kezességet vállalta, valamint azokkal szemben, akik az utóbbi iránt a váltó alapján kötelezettek.
- (4) A váltókezes kötelezettségét nem érinti, ha az, akiért a kezességet vállalta, jogutód nélkül megszűnik.

V. Fejezet

Esedékesség

33. §

- (1) A váltó kiállítható:
- a) megtekintésre,
 - b) megtekintés után bizonyos időre,

- c) kelet után bizonyos időre,
- d) határozott napra.

(2) A más vagy egymást követő több esedékességi időpontra szóló váltó semmis.

34. §

(1) A megtekintésre szóló váltó bemutatásakor fizetendő. Az ilyen váltót keltétől számított egy éven belül kell fizetés végett bemutatni. A kibocsátás ennél rövidebb vagy hosszabb határidőt tűzhet. A váltóátruházó e határidőket megrövidítheti.

(2) A kibocsátó kikötheti, hogy a megtekintésre szóló váltót meghatározott nap előtt fizetés végett ne mutassák be. Ebben az esetben a bemutatási határidő ettől a naptól kezdődik.

35. §

(1) A megtekintés után bizonyos időre szóló váltó esedékességét az elfogadástól, illetve az óvás keltétől kell számítani.

(2) Óvás hiányában a nem keltezett elfogadást az elfogadóval szemben úgy kell tekinteni, hogy az az elfogadás végett történő bemutatásra megszabott határidő utolsó napján keletkezett.

36. §

(1) Kelet vagy megtekintés után egy vagy több hónapra kiállított váltó annak a hónapnak megfelelő napján esedékes, amelyben a fizetés teljesítendő. Megfelelő nap hiányában az esedékesség e hónap utolsó napja.

(2) Ha a váltó a kelettől vagy a megtekintéstől egy vagy több egész és egy fél hónapra szól, előbb az egész hónapokat kell számításba venni.

(3) Ha az esedékesség a hónap kezdetére, közepére (január közepe, február közepe stb.) vagy végére szól, ezalatt a hónap első, tizenötödik vagy utolsó napját kell érteni.

(4) E kifejezések: „nyolc nap” vagy „tizenöt nap” nem egy, illetve két hetet, hanem valóságban nyolc, illetve tizenöt napi határidőt jelentenek.

(5) Ez a kifejezés: „fél hónap” tizenöt napot jelent.

37. §

(1) Ha a váltó határozott napon olyan helyen fizetendő, ahol a naptári időszámítás a kiállítás helyének időszámításától eltér, az esedékesség napját úgy kell tekinteni, hogy azt a fizetési hely időszámítása szerint állapították meg.

(2) Ha a kelet után bizonyos időre szóló váltó olyan helyen fizetendő, ahol a naptári időszámítás más, mint a kiállítás helyén, a kiállítás napját a fizetés helyének időszámítása szerint kell a

megfelelő napra átszámítani és a lejáratot ennek alapján megállapítani.

(3) A váltó bemutatásának határidejét az előbbi bekezdés szabályainak megfelelően kell kiszámítani.

(4) E szabályok nem alkalmazhatók, ha a váltó valamelyik kikötéséből vagy egyéb tartalmából kitűnik, hogy a szándék más szabályok alkalmazására irányult.

VI. Fejezet

Fizetés

38. §

(1) A határozott napra, valamint a kelet vagy megtekintés után bizonyos időre szóló váltó birtokosa köteles a váltót a fizetési napon vagy az azt követő két munkanap valamelyikén fizetés végett bemutatni.

(2) A váltónak valamely leszámolóhelyen történő bemutatása fizetés végett történő bemutatásnak számít.

(3) Leszámolóhely az a hitelintézet, amely az idegen váltó címzettje, illetve a saját váltó kiállítója (a továbbiakban együtt: egyenes váltóadós) javára fizetési számlát vezet, és az egyenes váltóadóssal létrejött megállapodása alapján a váltó fizetés végett történő bemutatásakor az egyenes váltóadós nevében és fizetési számlája terhére fizetést teljesít.

39. §

(1) A címzett fizetés ellenében a váltóbirtokos által nyugtázott váltó kiadását követelheti.

(2) A váltóbirtokos a részfizetést nem utasíthatja vissza.

(3) Részfizetés esetében a címzett követelheti, hogy a részfizetést a váltóra feljegyezzék és számára nyugtát adjanak.

40. §

(1) A váltóbirtokos esedékesség előtt nem köteles a váltóra fizetést elfogadni.

(2) A címzett az esedékesség előtt csak saját kockázatára és veszélyére fizethet.

(3) Aki az esedékességkor fizet, kötelezettsége alól joghatályosan mentesül, kivéve ha terhére csalárdság vagy súlyos gondatlanság állapítható meg. A fizető köteles vizsgálni a váltóátruházások sorrendjének szabályszerűségét, az átruházók aláírásának valódiságát azonban nem.

41. §

(1) Ha a váltó a fizetés helyén nem használatos pénznemről szól, összegét az ország pénznemében

lehet fizetni, az esedékesség napjának megfelelő érték szerint. Ha az adós késelemben van, a váltóbirtokos követelheti, hogy a váltóösszeget az ország pénzében – választása szerint – akár az esedékesség napjának, akár a fizetés napjának megfelelő árfolyamon fizessék.

(2) A fizetés helyén fennálló szokás határozza meg az idegen pénznem értékét. A kibocsátó azonban kikötheti, hogy a fizetendő összeget a váltóban meghatározott árfolyam szerint számítsák.

(3) Az előbbi szabályokat nem lehet alkalmazni, ha a kibocsátó kikötötte, hogy a fizetésnek meghatározott pénznemben kell történnie (effektivitási záradék).

(4) Ha a váltó olyan pénznemre szól, amelynek a kiállítás és a fizetés országában ugyanaz a neve, de más az értéke, a vélelem az, hogy a fizetési hely pénznemét értették.

42. §

(1) Ha a váltót a 38. §-ban megszabott határidőben fizetés végett be nem mutatják, mindegyik adós a váltóösszeget a váltóbirtokos veszélyére és költségére az illetékes bíróságnál letétbe helyezheti.

(2) A váltóadás a váltóösszeget lakóhelye vagy a fizetési hely szerint illetékes járásbíróságnál helyezheti letétbe.

VII. Fejezet

Megtérítési igény elfogadás vagy fizetés hiányában

43. §

A váltóbirtokos megtérítési igényt érvényesíthet a váltóátruházók, a kibocsátó és a többi kötelezett ellen:

a) az esedékességkor, ha a fizetés nem történt meg;

b) az esedékesség előtt is,

ba) ha az elfogadást egészben vagy részben megtagadták;

bb) ha a címzett ellen – akár elfogadta a váltót, akár nem – belföldön vagy külföldön fizetésektelenségi eljárás vagy a jogutód nélküli megszűnését eredményező eljárás indult, vagy fizetéseit megszünteti, még ha ez utóbbit bírói határozat nem is állapította meg, avagy ha a vagyona vezetétt végrehajtás sikertelen maradt; vagy

bc) ha az elfogadás végett be nem mutatható váltó kibocsátója ellen belföldön vagy külföldön fizetésektelenségi eljárás vagy a jogutód nélküli megszűnését eredményező eljárás indult.

44. §

(1) Az elfogadás vagy a fizetés megtagadását közokirattal kell igazolni (óvás az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatt).

(2) Elfogadás hiánya miatt az óvást az elfogadás végett történő bemutatásra megszabott határidőben kell felvenni. Ha a 24. § (1) bekezdésében meghatározott esetben az első bemutatás a határidő

utolsó napján történt, az óvást még a következő napon is fel lehet venni.

(3) Határozott napra, valamint kelet vagy megtekintés után bizonyos időre szóló váltó kifizetésének hiánya miatt az óvást az elmulasztott fizetés napját követő két munkanap valamelyikén kell felvenni. Megtekintésre fizetendő váltó kifizetésének hiánya miatt az óvást ugyanazok szerint a szabályok szerint kell felvenni, amelyeket az előbbi bekezdés az elfogadás hiánya miatt felveendő óvásra állapít meg.

(4) Az elfogadás hiánya miatt felvett óvás feleslegessé teszi a bemutatást fizetés végett és az óvást a fizetés hiánya miatt.

(5) Ha a címzett – akár elfogadta a váltót, akár nem – fizetéseit megszüntette, vagy ha a vagyonaára vezetett végrehajtás sikertelen maradt, a váltóbirtokos csak akkor érvényesítheti megtérítési igényét, ha a váltót a címzettnek fizetés végett bemutatta és az óvást felvette.

(6) Ha a címzett ellen – akár elfogadta a váltót, akár nem –, úgyszintén, ha az elfogadás végett be nem mutatható váltó kibocsátója ellen belföldön vagy külföldön fizetéseképtelenségi eljárás vagy a jogutód nélküli megszűnését eredményező eljárás indult, a váltóbirtokos megtérítési igényének érvényesítéséhez elegendő a vonatkozó bírói határozat bemutatása.

(7) Az óvást közjegyző veszi fel.

(8) A belföldiek közötti váltóforgalomban az óvást magára a váltóra írt és kelettel, valamint a címzett, illetve a fizetést teljesítő harmadik személy aláírásával ellátott nyilatkozat helyettesítheti, kivéve, ha a kibocsátó a váltó szövegében közhitelű óvást kíván.

(9) A (8) bekezdésben említett esetben a vélelem az, hogy a nem keltezett váltóátruházás az óvásnál korábban kelt.

45. §

(1) Az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatt felvett óvásról a közjegyző az óvás alkalmával köteles írásbeli értesítést küldeni

- a) a váltó alapján kötelezett azon személyeknek, akiknek címét a váltó feltünteti, a váltó szerinti címre, továbbá
- b) a váltó alapján kötelezett azon további személyeknek,
 - ba) akiknek a címéről az óvást felvevő hivatalos személynek hivatalos tudomása van, az óvást felvevő hivatalos tudomása szerinti címére, vagy
 - bb) akiknek címét az óvást felvételétől személy megadja, az óvást felvételétől által megadott címére.

(2) Az ilyen értesítés költségeit hozzá kell számítani az óvás költségeihez.

(3) Ha az óvást

- a) magára a váltóra írt és kelettel, valamint a címzett, vagy a fizetést teljesítő harmadik személy

aláírásával ellátott nyilatkozat helyettesíti, vagy

b) elengedték,

a váltóbirtokos az elfogadás vagy a fizetés hiányáról az őt közvetlenül megelőző átruházót, a kibocsátót és azt a kezeset, akinek a címét ismeri, az óvás napját vagy az óvás elengedésének esetében a bemutatás napját követő négy munkanapon belül értesíteni köteles.

(4) A (3) bekezdés szerinti esetben mindegyik átruházó köteles az értesítés vételét követő két munkanapon belül a kapott értesítést – az előző értesítést küldő személyek nevének és címének megjelölésével – az őt közvetlenül megelőző átruházóval közölni, egészen a kibocsátóig. Az említett határidők a megelőző értesítés kézhezvételétől kezdődnek.

(5) Ha valamelyik átruházó címét nem jelölte meg vagy olvashatatlanul írta, elegendő, ha az őt megelőző átruházót értesítik.

(6) Az értesítés bármilyen alakban teljesíthető, akár a váltó pusztá visszaküldése útján is.

(7) A (3), illetve (4) bekezdés szerint értesítésre kötelezettnek kell bizonyítania, hogy az értesítést a megszabott határidőben teljesítette. A határidő megtartottnak számít, ha az értesítést tartalmazó levelet az említett határidőn belül postára adják.

(8) Aki az értesítést a fent megjelölt határidőben – a (3) és (4) bekezdés szabályai szerint – nem teljesíti, nem veszi el jogait, de a mulasztásával okozott kárért – legfeljebb a váltó összegéig – felelős.

46. §

(1) A kibocsátó, bármelyik átruházó vagy kezes a váltóra írt és aláírt ilyen kikötéssel: „költség nélkül”, „óvás nélkül” vagy más azonos értelmű nyilatkozattal felmentheti a váltóbirtokost az alól a kötelezettség alól, hogy megtérítési igényének érvényesítése végett akár elfogadás hiánya, akár fizetés hiánya miatt óvást vétessen fel.

(2) Ez a kikötés nem menti fel a váltóbirtokost sem az alól, hogy a váltót a megszabott határidőben bemutassa, sem az alól, hogy a kötelező értesítéseket teljesítse. A határidő elmulasztásának bizonyítása azt terheli, aki arra a váltóbirtokossal szemben hivatkozik.

(3) Ha a kikötés a kibocsátótól ered, az a váltónak minden aláírójára kihat; ha pedig valamelyik átruházótól vagy kezesétől származik, csak ezzel szemben érvényes. Ha a váltóbirtokos a kibocsátótól eredő kikötés ellenére óvást vétet fel, köteles viselni ennek költségét. Ha a kikötés valamelyik átruházótól vagy kezesétől származik, az óvás felvételének költsége a váltó bármelyik aláírójától behajtható.

47. §

(1) A váltó kibocsátói, elfogadói, átruházói és kezesei a váltóbirtokos iránt egyetemlegesen kötelezettek.

(2) A váltóbirtokos jogosult a váltókötelezettekkel szemben akár egyenként, akár együttesen fellépni anélkül, hogy figyelembe kellene vennie kötelezettségvállalásuk sorrendjét.

(3) Ugyanez a jog illeti meg a váltó bármelyik aláíróját, ha a váltót visszaváltotta.

(4) Az egyik váltókötelezett ellen indított kereset nem akadályozza az eljárást a többi váltókötelezettel szemben, még akkor sem, ha az utóbbiak az első sorban perelt után következnek.

48. §

(1) A váltóbirtokos attól, aki ellen megtérítési igényét érvényesíti, követelheti:

- a) a váltó el nem fogadott vagy ki nem fizetett összegét és – ha ezt kikötötték – a kamatot;
- b) az esedékességtől számított hatszázalékos kamatot, vagy – a Magyarország területén kibocsátott és fizetendő váltó tekintetében – a Polgári Törvénykönyv szerinti késedelmi kamatot;
- c) az óvás és az értesítések költségét, valamint az egyéb költségeket;
- d) a váltó összege után számított egyszázalékos váltódíjat, de legfeljebb egymillió forintot.

(2) Ha a megtérítési igényt az esedékesség előtt érvényesítik, a váltóösszeget leszámítolással csökkenteni kell. Ezt a váltóbirtokos lakóhelyén a megtérítési igény érvényesítésének napján érvényes hivatalos kamatláb (bankkamatláb) alapján kell kiszámítani.

49. §

Aki a váltót visszaváltotta, a vele szemben kötelezettektől követelheti:

- a) a teljes kifizetett összeget;
- b) a kifizetés napjától a teljes kifizetett összeg után számított hatszázalékos kamatot, vagy – a Magyarország területén kibocsátott és fizetendő váltó tekintetében – a Polgári Törvénykönyv szerinti késedelmi kamatot;
- c) a felmerült költségeit;
- d) a teljes kifizetett összeg után számított egyszázalékos váltódíjat.

50. §

(1) Az a kötelezett, aki ellen megtérítési igényt érvényesítettek, vagy érvényesíthetnek, a visszaváltás ellenében követelheti, hogy neki a váltót, az óvást és a nyugtázott számlát kiadják.

(2) Az az átruházó, aki a váltót visszaváltotta, saját váltóátruházását és az őt követő átruházásokat törölheti.

51. §

Ha a megtérítési igényt részelfogadás esetében érvényesítik, az, aki a váltó összegének el nem fogadott részét kifizeti, követelheti, hogy a fizetést a váltón feljegyezzék és neki arról nyugtát adjanak. Ezen felül köteles számára a váltóbirtokos a váltó hitelesített másolatát és az óvást kiadni, hogy további megtérítési igényét érvényesíthesse.

52. §

(1) Az, aki megtérítési igényt érvényesíthet - ellenkező kikötés hiányában - magát akképpen elégítheti ki, hogy megtekintésre szóló olyan új váltót (megtérítési váltót) állít ki valamelyik őt megelőző váltókötelezett címére, amely ennek lakóhelyén fizetendő.

(2) A megtérítési váltó a 48. és 49. §-ban megjelölt összegeken felül kiterjed az ügynöki díjra és a megtérítési váltó bélyegilletékére is.

(3) Ha a megtérítési váltót a váltóbirtokos bocsátja ki, a megtérítési váltó összegét megtekintésre szóló olyan váltó árfolyama szerint kell számítani, amelyet az eredeti váltó fizetésének helyéről az előző váltókötelezett lakóhelyére címeztek. Ha a megtérítési váltót valamelyik váltóátruházó bocsátja ki, összegét megtekintésre szóló olyan váltó árfolyama szerint kell számítani, amelyet a megtérítési váltó kibocsátójának lakóhelyéről az előző váltókötelezett lakóhelyére címeztek.

53. §

(1) A megtekintésre vagy a megtekintés után bizonyos időre szóló váltó bemutatására,
a) az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatt az óvás felvételére,
b) az óvás elengedése esetében a fizetés végett történő bemutatásra megszabott határidő elteltével a váltóbirtokos elveszti jogát a váltóátruházó, a kibocsátó és – az elfogadót kivéve – a többi kötelezettel szemben.

(2) A váltóbirtokos, ha a váltót a kibocsátó által kikötött határidőben elfogadásra be nem mutatja, elveszti megtérítési igényét mind a fizetés hiánya, mind az elfogadás hiánya miatt, kivéve ha a kikötés tartalmából kitűnik, hogy a kibocsátó csak az elfogadásért való felelősséget akarta kizárni.

(3) Ha a bemutatás határidejének kikötését a váltóátruházás foglalja magában, arra egyedül az átruházó hivatkozhat.

54. §

(1) Ha a váltó bemutatása vagy az óvás felvétele a megszabott határidőben elháríthatatlan akadályba ütközik (valamely állam törvényes rendelkezése vagy az erőhatalom más esete), a határidő meghosszabbodik.

(2) A váltóbirtokos köteles az őt megelőző átruházót az erőhatalom esetéről haladéktalanul értesíteni és ezt az értesítést kelettel és aláírással ellátva a váltóra vagy a váltó toldatára feljegyezni; egyebekben itt is alkalmazni kell a 45. § rendelkezéseit.

(3) Az erőhatalom megszűnte után a váltóbirtokos köteles a váltót elfogadás vagy fizetés végett haladéktalanul bemutatni és az óvást, ha annak helye van, felvételni.

(4) Ha az erőhatalom az esedékességtől számított harminc napon túl tart, a megtérítési igény bemutatás, illetve óvás felvétele nélkül érvényesíthető.

(5) A megtekintésre vagy megtekintés után bizonyos időre szóló váltóknál a harminc napi határidő attól a naptól kezdődik, amelyen – akár a bemutatási határidő eltelte előtt is – a váltóbirtokos az őt közvetlenül megelőző átruházót az elháríthatatlan akadály esetéről értesítette; megtekintés után bizonyos időre szóló váltónál a harminc napos határidő a váltóban megszabott bemutatási határidővel meghosszabbodik.

(6) Nem tekinthetők erőhatalomnak azok a tények, amelyek csak a váltóbirtokos személyét, vagy azt a személyt érik, akit a váltó bemutatásával vagy az óvás felvételével megbízott.

VIII. Fejezet

Közbenjárás

1. Általános rendelkezések

55. §

(1) A kibocsátó, bármelyik átruházó vagy kezes kijelölhet olyan személyt, aki a váltót szükséghelyzetben elfogadja vagy kifizeti.

(2) Szükséghelyzetben a váltót az alább meghatározott feltételekkel a megtérítési igénynek kitett bármelyik kötelezett érdekében közbenjáró személy elfogadhatja vagy kifizetheti.

(3) Közbenjáró lehet harmadik személy, lehet a címzett, vagy pedig – az elfogadó kivételével – oly személy is, aki a váltó alapján már kötelezett.

(4) A közbenjáró köteles közbenjárásáról a legközelebbi két munkanapon belül értesíteni azt, akinek érdekében közbenjárt. Ennek a határidőnek elmulasztása esetében a mulasztással okozott kárért – legfeljebb a váltó összegéig – felelős.

2. Elfogadás szükséghelyzetben

56. §

(1) A közbenjáró elfogadásának helye van mindazokban az esetekben, amelyekben az elfogadás végett bemutatható váltó birtokosának megtérítési igénye az esedékesség előtt megnyílt.

(2) Ha a váltóban kijelölnek valakit avégből, hogy a váltót a fizetés helyén szükséghelyzetben elfogadja vagy kifizesse, a váltóbirtokos az esedékesség előtt megtérítési igényét az ellen, akitől a kijelölés ered és az utána következő aláírók ellen csak akkor érvényesítheti, ha a kijelölt személynek a váltót bemutatta és az elfogadás megtagadása esetében a megtagadást óvással igazolja,

(3) A közbenjárás más esetében a váltóbirtokos a közbenjáró elfogadását visszautasíthatja. Ha azonban megengedi, elveszti azt a megtérítési igényét, amely őt az esedékesség előtt megilletné az ellen, akinek érdekében az elfogadás történt és az utána következő aláírók ellen.

57. §

A közbenjáró elfogadását a váltóra kell írni és azt a közbenjárónak alá kell írnia. A közbenjáró elfogadásában meg kell jelölni, hogy kinek az érdekében teljesítik; ilyen megjelölés hiányában az elfogadást úgy kell tekinteni, hogy az a kibocsátó érdekében történt.

58. §

(1) A közbenjáró elfogadó kötelezettsége a váltóbirtokossal, s az azt követő átruházókkal szemben, akinek érdekében közbenjárt, ez utóbbi kötelezettségével azonos.

(2) Az, akinek érdekében a közbenjárás történt és előzői a 48. §-ban meghatározott összeg fizetése ellenében a közbenjáró elfogadása ellenére is követelhetik a váltóbirtokostól a váltónak – ha óvásnak helye van –, az óvásnak és a nyugtázott számlának a kiadását is.

3. Fizetés szükséghelyzetben

59. §

(1) A közbenjáró fizetésének helye van mindazokban az esetekben, amelyekben akár esedékességkor, akár esedékesség előtt a váltóbirtokos megtérítési igénye megnyílt.

(2) A közbenjárónak azt az egész összeget ki kell fizetnie, amely azt a váltókötelezettet terheli, akinek érdekében a fizetést teljesíti.

(3) A közbenjáró fizetést legkésőbb azon a napon kell teljesíteni, amely a fizetés hiánya miatt az óvás felvételére engedett utolsó napot követi.

60. §

(1) Ha a váltót olyan közbenjáró fogadta el, akinek lakása a fizetés helyén van, vagy ha szükséghelyzet esetén a fizetésre kijelölt ott lakó személy van, a váltóbirtokos köteles a váltót a fizetés helyén mindezeknek a személyeknek bemutatni és – ha annak helye van – a fizetés hiánya miatt az óvást felvételre, mégpedig legkésőbb azon a napon, amely az óvás felvételére engedett utolsó napot követi.

(2) Ha ebben a határidőben az óvást nem veszik fel, annak kötelezettsége, aki közbenjárót jelölt ki vagy azé, akinek érdekében a váltót a közbenjáró elfogadta és az utána következő átruházóké megszűnik.

61. §

Ha a váltóbirtokos a közbenjáró fizetését visszautasítja, elveszti megtérítési igényét azok ellen, akik a fizetés következtében mentesültek volna.

62. §

(1) A közbenjáró fizetését a váltóra írt elismervénnyel kell tanúsítani és ebben meg kell jelölni azt a személyt, akiért a fizetést teljesítették. Ily megjelölés hiányában a fizetést úgy kell tekinteni, hogy azt a kibocsátó érdekében teljesítették.

(2) A váltót és – ha óvást vettek fel – az óvást a közbenjárónak ki kell adni.

63. §

(1) A közbenjáró fizető a váltóból eredő jogokat megszerzi az ellen, akinek érdekében fizetett és azok ellen, akik az utóbbival szemben a váltó alapján kötelezettek. A váltót azonban újból nem ruházhatja át.

(2) A közbenjáró fizetése esetében a kötelezettség alól mindazok az átruházók mentesülnek, akik az után a váltókötelezett után következnek, akinek érdekében a közbenjáró fizetett.

(3) Ha több közbenjáró ajánl fizetést, közülük az elsőbbség azt illeti, akinek fizetése következtében legtöbben mentesülnek a kötelezettség alól. Az a közbenjáró, aki - noha ismeri a tényállást - mégis e szabály ellenére közbenjár, elveszti megtérítési igényét azok ellen, akik kötelezettségük alól mentesültek volna.

IX. Fejezet

Több példányban kiállított váltó, váltómásolat

4. Több példányban kiállított váltó

64. §

(1) A váltó több azonos példányban állítható ki.

(2) Ezeket a példányokat magában az okirat szövegében számozni kell; enélkül mindegyik példányt önálló váltónak kell tekinteni.

(3) Ha a váltó szövegéből nem tűnik ki, hogy az csak egyetlen példányban készült, a váltóbirtokos követelheti, hogy – költségére – neki a váltó több példányát adják ki. E célból a váltóbirtokosnak az őt megelőző átruházóhoz kell fordulnia, ez pedig a megkeresést az őt megelőző átruházóhoz juttatja és így tovább mindaddig, amíg a megkeresés a kibocsátóhoz kerül. Az átruházók kötelesek a váltóátruházást az új példányokra újból ráírni.

65. §

(1) A váltópéldányok egyikére teljesített fizetés a váltókötelezettséget megszünteti, még ha nincs is kikötve, hogy ezzel a többi példány érvényét veszti. A címzett azonban kötelezett marad minden oly elfogadott példány alapján, amelyet vissza nem kapott.

(2) Az átruházó, aki a váltópéldányokat különböző személyekre ruházta át, valamint az őt követő átruházók kötelezettek maradnak azoknak a vissza nem kapott példányoknak alapján, amelyek

aláírásukat viselik.

66. §

(1) Aki a példányok egyikét elfogadás végett elküldötte, köteles a többi példányon megjelölni annak nevét, akinél az elfogadás végett elküldött példány található. Ez a személy köteles ezt a példányt bármelyik másik példány igazolt birtokosának kiadni.

(2) A kiadás megtagadása esetében a váltóbirtokos csak akkor érvényesítheti megtérítési igényét, ha óvással igazolja, hogy:

- a) felhívására az elfogadás végett elküldött példányt neki nem adták ki, vagy
- b) az elfogadás vagy a fizetés valamelyik másik példány alapján nem volt biztosítható.

5. Váltómásolat

67. §

(1) A váltóról minden birtokosa másolatokat készíthet.

(2) A másolatnak az eredetit a rajta levő váltóátruházásokkal és az összes egyéb megjegyzésekkel együtt híven kell feltüntetnie. A másolaton meg kell jelölni, hogy mint másolat, meddig terjed.

(3) A másolat ugyanoly módon és ugyanazokkal a jogkövetkezményekkel ruházható át és látható el váltókezességi nyilatkozattal, mint az eredeti váltó.

68. §

(1) A másolaton meg kell jelölni, hogy az eredeti okirat kinek a kezében van. Ez az utóbbi személy köteles az okiratot a másolat igazolt birtokosának kiadni.

(2) A kiadás megtagadásának esetében a váltóbirtokos azok ellen, akik a váltómásolatot átruházták, vagy akiknek azon kezességi nyilatkozatuk van, csak úgy érvényesítheti megtérítési igényét, ha óvással igazolja, hogy felhívására az eredetit neki nem adták ki.

(3) Ha az eredeti váltó a másolat kiállítását megelőző utolsó váltóátruházás után „innen kezdve a váltó átruházás csak a másolaton érvényes” vagy hasonló értelmű más megjegyzést tartalmaz, az eredetire utóbb rávezetett váltóátruházás semmis.

X. Fejezet

A váltó megváltoztatása

69. §

Ha a váltó szövegét megváltoztatták, a változtatás után aláírók a megváltoztatott szöveg, az előtte aláírók pedig az eredeti szöveg tartalma szerint felelősek.

XI. Fejezet

Elévülés

70. §

- (1) Az elfogadóval szemben a váltóból eredő minden követelés a váltó esedékességétől számított három év alatt évül el.
- (2) A váltóbirtokos követelése az átruházók és a kibocsátó ellen egy év alatt évülnek el a kellő időben felvett óvás keltétől, az óvás elengedésének esetében pedig az esedékességtől számítva.
- (3) Az átruházó követelése a többi átruházó és a kibocsátó ellen hat hónap alatt évül el attól a naptól számítva, amely napon az átruházó a váltót kifizette, vagy amely napon az ellene beadott keresetet neki kézbesítették.
- (4) Ha a jogosult követelését elháríthatatlan akadály következtében nem tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik; az akadály megszűntével az elévülés folytatódik.
- (5) Az elévülést csak a követelés bíróság előtt történő érvényesítése szakítja meg.
- (6) Az elévülés nem zárja ki, hogy a jogosult a polgári jog általános szabályai szerint megtérítési igényt érvényesítsen a kibocsátóval vagy váltóátruházóval szemben ezek jogalap nélküli gazdagodása alapján. Ez az igény a polgári jog általános szabályai szerint évül el.

71. §

Az elévülés megszakítása csak arra a kötelezettre hat ki, akivel szemben a megszakító cselekmény történt.

XII. Fejezet

Általános rendelkezések

72. §

- (1) Ha a váltó esedékessége törvényes munkaszüneti napra esik, a fizetést csak az esedékességet követő első munkanapon lehet követelni. Hasonlóképpen csak munkanapon lehet teljesíteni az elfogadás végett a bemutatást és az óvást, valamint a váltóra vonatkozó többi cselekményt is.
- (2) Ha ezeknek a cselekményeknek valamelyikét határozott időn belül kell teljesíteni és a határidő utolsó napja törvényes munkaszüneti nap, a határidő a következő első munkanapra kitolódik. A közbeeső munkaszüneti napokat a határidőbe be kell számítani.

73. §

A törvényes vagy kikötött határidőhöz nem számít hozzá az a nap, amelyen a határidő kezdődik.

74. §

Sem törvényes, sem bírói kíméleti időnek nincsen helye.

MÁSODIK RÉSZ

A saját váltó

75. §

A saját váltó tartalmazza:

- a) a váltó elnevezést az okirat szövegében, és pedig az okirat kiállításának nyelvén;
- b) a határozott pénzüsszeg fizetésére szóló feltétlen kötelezettségvállalást;
- c) az esedékesség megjelölését;
- d) a fizetési hely megjelölését;
- e) annak a nevét, akinek részére vagy rendelkezésére kell a fizetést teljesíteni;
- f) a váltó kiállítási napjának és helyének megjelölését;
- g) a kiállító aláírását.

76. §

Az az okirat, amelyből az előbbi szakaszban megjelölt kellékek valamelyike hiányzik, nem saját váltó, kivéve a következő pontokban foglalt eseteket.

- a) Az olyan saját váltót, amelyen az esedékesség nincsen megjelölve, megtekintésre szóló váltónak kell tekinteni,
- b) Külön megjelölés hiányában az okirat kiállításának helyét fizetési helynek és egyúttal a kiállító lakóhelyének kell tekinteni,
- c) Ha a saját váltón a kiállítás helye nincs megjelölve, a saját váltót úgy kell tekinteni, mintha a kiállító neve mellett megjelölt helyen állították volna ki.

77. §

(1) A saját váltóra is alkalmazni kell – amennyiben annak jellegével nem ellentétes – azokat az idegen váltóra vonatkozó rendelkezéseket, amelyeknek tárgya:

- a) a váltóátruházás (11-20. §),
- b) az esedékesség (33-37. §),
- c) a fizetés (38-42. §),
- d) a megtérítési igény a fizetés hiánya miatt (43-50. és 52-54. §),
- e) a fizetés szükséghelyzetben (55. és 59-62. §),
- f) a váltómásolat (67. és 68. §),
- g) a váltó megváltoztatása (69. §),
- h) az elévülés (70-71. §),
- i) a munkaszüneti napok, a határidők számítása és a kíméleti idő eltöltése (72-74. §).

(2) Ugyancsak alkalmazni kell a saját váltóra is azokat a rendelkezéseket, amelyeknek tárgya a harmadik személynél vagy a nem címzett lakóhelyén fizetendő váltó (4. és 27. §), a kamatok

kikötése (5. §), eltérés a fizetendő összeg megjelölésében (6. §), valamely aláírás következményei a 7. §-ban meghatározott tényállás esetében, valamint a meghatalmazás nélkül eljáró vagy a meghatalmazást túllépő személy aláírásának következményei (8. §) és a kitöltetlen váltó (10. §).

(3) Alkalmazni kell a saját váltóra a kezességre vonatkozó rendelkezéseket (30-32. § is; a 31. § (4) bekezdésében említett esetben – ha a kezes nem jelöli meg azt a személyt, akinek érdekében a kezességet vállalta – úgy kell tekinteni, hogy a kezességet a saját váltó kiállítója érdekében vállalták.

78. §

(1) A saját váltó kiállítóját ugyanolyan kötelezettség terheli, mint az idegen váltó elfogadját.

(2) A megtekintés után bizonyos időre fizetendő saját váltót a kiállítónál láttamozás végett a 23. §-ban meghatározott határidőben kell bemutatni. A megtekintéstől számított határidő attól a naptól folyik, amelyről a kiállító a váltón aláírt láttamozást keltezte. Ha a kiállító e láttamozást és keltezést megtagadja, ezt óvással (25. §) kell igazolni, s ennek keltétől számítja a megtekintés utáni határidő.

HARMADIK RÉSZ **A váltócselekmények helye**

79. §

(1) Az elfogadás vagy fizetés végetti bemutatás, az óvás, valamint mindazon cselekmények, amelyek a jelen törvény szerint a váltóból eredő jogok érvényesítése vagy fenntartása végett valamely személynél teljesítendőek, a váltócselekményre megszabott településen belül a természetes személy tartózkodási helyén, ennek hiányában lakóhelyén, jogi személy esetében belföldi székhelyén, ennek hiányában telephelyén teljesítendőek.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt váltócselekmények a teljesítésükre megszabott településen belül más helyen csak az érdekelt beleegyezésével teljesíthetők. A beleegyezést a váltóbirtokosnak kell bizonyítania. Óvás esetében az érdekelt beleegyezését megadottnak kell tekinteni, ha az óvásról felvett közokiratból az ellenkezés ki nem tűnik.

(3) Ha az óvás felvétele érdekében felkeresendő természetes személy pontos címét a váltóokirat nem tartalmazza, a lakcím, tartózkodási hely megismerése végett a közjegyző a személyiadat- és lakcímnnyilvántartást vezető hatóságot keresi meg a szükséges adatok közlése végett. Ha az adatszolgáltatás nem vezet eredményre, a közjegyző e körülményre utalással veszi fel az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatti óvást.

(4) A közjegyző abban az esetben, ha a felszólítandó személyt nem lelte fel vagy hozzá kérdést – szabályos óvási eljárás ellenére – bármely egyéb okból nem intézhetett, az eljárást újból megkísérelni nem köteles.

NEGYPEDIK RÉSZ

A váltótörvények ütközésének rendezése

80. §

(1) Valamely személynek azt a képességét, hogy idegen vagy saját váltó útján kötelezettséget vállalhasson, hazájának törvénye határozza meg. Ha ez a hazai törvény úgy rendelkezik, hogy más ország törvénye az irányadó, ezt az utóbbi törvényt kell alkalmazni.

(2) Az a személy, aki az előbbi bekezdésben megjelölt törvény szerint nem váltóképes, mégis érvényesen kötelezetté válik, ha a váltót olyan ország területén írta alá, amelynek törvénye szerint őt ez a képesség megilleti.

(3) A (2) bekezdésben foglalt szabály magyar természetes vagy jogi személy váltóképességére nem érvényes.

81. §

(1) Az idegen és a saját váltóra vonatkozó nyilatkozatok alakjára annak az országnak a törvénye irányadó, amelynek területén e nyilatkozatokat aláírták.

(2) Ha az idegen vagy a saját váltóra írt nyilatkozat az előbbi bekezdés értelmében nem érvényes ugyan, de megfelel a törvényeknek, abban az államban, ahol a váltóra utóbb írtak valamilyen nyilatkozatot, a későbbi nyilatkozat érvényességét nem érinti az, hogy a megelőző nyilatkozatok alakja szabálytalan.

82. §

(1) Az idegen váltó elfogadjóját és a saját váltó kiállítóját terhelő kötelezettségek terjedelmét annak a helynek a törvénye határozza meg, ahol ezeket a váltókat fizetni kell.

(2) Az idegen vagy a saját váltó alapján kötelezett más személyek aláírásának hatályát annak az országnak törvénye határozza meg, amelynek területén ezek az aláírások keletkeztek.

83. §

(1) A megtérítési kereset megindításának határidejét valamennyi aláíróra az okirat kiállítási helyének törvénye határozza meg.

(2) Az elévülés nyugvására vagy megszakítására vonatkozó idegen jogszabályok Magyarország területén csak akkor alkalmazhatók, ha a kötelezetre nézve a 70. § (4) és (5) bekezdésében foglalt rendelkezéseknél nem kedvezőbbek.

84. §

Az okirat kiállítási helyének törvénye határozza meg, hogy az idegen váltó birtokosa megszerzi-e azt a követelést, amely az okirat kiállításának alapjául szolgált.

85. §

(1) Annak az országnak a törvénye, ahol az idegen váltó fizetendő, szabályozza azt a kérdést, hogy az elfogadás az összeg egy részére korlátozható-e, és hogy a váltóbirtokos köteles-e részfizetést elfogadni vagy sem.

(2) Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni a saját váltó fizetésére is.

86. §

Az óvás alakját és felvételének határidejét, valamint az idegen és a saját váltóra alapozott jogok gyakorlásához vagy fenntartásához szükséges egyéb cselekmények alakját annak az országnak törvénye szabályozza, amelynek területén az óvást fel kell vétetni, vagy a cselekményt végre kell hajtani.

87. §

Annak az országnak a törvénye, ahol az idegen vagy a saját váltó fizetendő, határozza meg azokat az intézkedéseket, amelyeket az idegen vagy a saját váltó elveszése vagy ellopása esetén tenni kell.

ÖTÖDIK RÉSZ

Váltóper

XIII. Fejezet

Általános rendelkezések a váltóperekben

88. §

(1) Váltóra alapított perben a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályait az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Váltóperben a bíróság hivatalból veszi figyelembe, ha

- a) az okirat jogszabályban meghatározott kötelező kellékek hiányában nem váltó,
- b) a megtérítési igény érvényesítéséhez szükséges óvás hiányzik,
- c) a beszámítás e törvény alapján kizárt,
- d) az anyagi jogi kifogás e törvény alapján nem érvényesíthető.

(3) A váltóköveteléssel szemben csak

- a) végrehajtható határozattal megállapított,
- b) közokiratba foglalt,
- c) a váltóbirtokos által elismert, vagy
- d) lejárt váltón alapuló

követelést lehet beszámítani.

89. §

- (1) A váltóper a per tárgyának értékére tekintet nélkül a törvényszék hatáskörébe tartozik.
- (2) A váltópert a felperes a váltó fizetési helye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.
- (3) A váltóperre az alapjogviszonyban kikötött illetékesség nem terjed ki.

90. §

- (1) A bíróság a per minden szakaszában – ideértve a perorvoslati eljárásokat is – soron kívül jár el.
- (2) A bíróság által megállapított határidő – meghosszabbítással együtt – harminc napnál hosszabb nem lehet, kivéve, ha a szakvélemény elkészítése hosszabb határidőt tesz szükségessé.
- (3) Váltóperben a szünetelés tartama legfeljebb egy hónap.
- (4) Váltóperben beavatkozásnak és egyesítésnek nincs helye.

XIV. Fejezet

Elsőfokú eljárás

91. §

- (1) Váltóra alapított keresetet nem váltójogi keresettel nem lehet összekapcsolni. A keresetlevélhez csatolni kell a váltó hiteles másolatát.
- (2) Az írásbeli ellenkérelem és beszámítást tartalmazó irat előterjesztésének határideje tizenöt nap. Az írásbeli ellenkérelem benyújtására előírt határidő meghosszabbítására vonatkozó határidő legfeljebb tizenöt nap.
- (3) Váltóperben viszontkeresetnek nincs helye. A beszámítást tartalmazó irathoz vagy nyilatkozathoz csatolni kell az ellenkövetelésről kiállított okiratot vagy elismerő nyilatkozatot; váltó esetében annak hiteles másolatát.
- (4) A bíróság a (3) bekezdésben foglalt kötelezettség elmulasztása esetén is visszautasítja a beszámítást tartalmazó iratot vagy nyilatkozatot.
- (5) A bírósági meghagyással szembeni ellentmondás határideje nyolc nap.

92. §

- (1) Váltóperben a tárgyalási időköz nyolc nap, a tárgyalás kitűzésére vonatkozó határidő egy hónap.
- (2) Ha a bíróság a perfelvételt perfelvételi tárgyalás mellőzésével kívánja lezárni, a felek az erről szóló tájékoztatás kézbesítésétől számított három napon belül kérhetik perfelvételi tárgyalás tartását.
- (3) Váltóperben nincs helye olyan keresetváltoztatásnak, amelyben a fél a keresetével – ideértve a váltóra alapított beszámítást is – nem váltójogi igényt kíván érvényesíteni.

93. §

(1) A bíróság – ha nem rendelte el az eredeti váltó iratokhoz történő csatolását – felhívja a felperest, hogy az eredeti váltót a tárgyaláson mutassa be.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést a váltóra alapított beszámítás esetén is alkalmazni kell.

XV. Fejezet

Ítélet és perorvoslatok

94. §

(1) A bíróság a határozatában megállapított kötelezettség teljesítésére háromnapos határidőt szab.

(2) A bíróság az ítéletét annak meghozatalától és kihirdetésétől számított tizenöt napon belül foglalja írásba, az ítélet meghozatalát és kihirdetését legfeljebb tizenöt napra halasztja el.

95. §

(1) Ha a fellebbezés tárgyaláson kerül elbírálásra, azt úgy kell kitűzni, hogy a fellebbezésnek az ellenfél részére történő kézbesítése a tárgyalás napját legalább nyolc nappal megelőzze, valamint a tárgyalás az iratoknak vagy az ellenfél tárgyalás tartását kérő nyilatkozatának a másodfokú bírósághoz érkezésétől számított egy hónapon belül megtartható legyen.

(2) A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem határideje harminc nap; a határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(3) Ha a felülvizsgálati kérelem tárgyaláson kerül elbírálásra, azt úgy kell kitűzni, hogy a felülvizsgálati kérelemnek az ellenfél részére történő kézbesítése a tárgyalás napját legalább nyolc nappal megelőzze.

HATODIK RÉSZ

Záró rendelkezések

96. §

Ez a törvény 2018. január 1. napján lép hatályba.

97. §

(1) E törvény rendelkezéseit – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a hatálybalépését követően kiállított váltók alapján létrejött váltójogviszonyokra kell alkalmazni.

(2) Az ÖTÖDIK RÉSZ rendelkezéseit az e törvény hatálybalépését követően indult váltóperekre kell alkalmazni.

98. §

A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 145. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az óvás szabályait megfelelően kell alkalmazni minden olyan esetben, amikor jogszabály közhitelű óvás felvételét követeli meg vagy teszi lehetővé.”

99. §

Hatályát veszti

- a) a Genfben, 1930. június 7-én megkötött váltójogi egyezmények kihirdetéséről szóló 1965. évi 1. törvényerejű rendelet 4. § (2) bekezdése és
- b) a váltójogi szabályok szövegének közzétételéről szóló 1/1965. (I. 24.) IM rendelet.

Általános indokolás

A hatályos váltójogi szabályozást az 1930. évi genfi nemzetközi váltójogi egyezményt kihirdető 1965. évi 1. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tvr.) és az annak felhatalmazása alapján megalkotott, a váltójogi szabályok szövegének közzétételéről szóló 1/1965. (I. 24.) IM rendelet (a továbbiakban: Vár.) tartalmazza.

Az egységes nemzetközi szabályozásból következik, hogy a hazai váltójogi szabályok jelentős részét eltérést nem engedő módon állapítja meg a Tvr. A nemzetközi szerződés alapján a magyar jogalkotó az anyagi váltójogi szabályok túlnyomó többségét belső jogszabály formájában fenntartani köteles.

Lehetőség van ugyanakkor a váltójogi szabályok modernizálására és pontosítására olyan kérdésekben, amelyeket a genfi egyezmény nem szabályoz, esetleg kifejezetten a nemzeti jogalkotás számára hagyott nyitva.

A genfi egyezmény csak a váltójog legfontosabb anyagi jogi rendelkezéseit tartalmazza, eljárásjogi szabályokat szinte alig. A közismert váltószigor eljárásjogi oldalának szabályozása tehát teljes egészében a magyar jogalkotó hatáskörébe tartozik. Az anyagi váltószigor érvényesülését magától értetődően befolyásolja, hogy a váltókövetelést milyen keretek között – azaz milyen eljárásjogi környezetben – lehet és kell érvényesíteni. A 2018. január 1. napján hatályba lépő polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) előkészítése során az a döntés született, hogy a váltóperekre vonatkozó különleges eljárási szabályokat külön törvényben indokolt elhelyezni, így a Pp. nem tartalmaz váltóval kapcsolatos rendelkezéseket, ezért szükséges a perjogi szabályozás kiegészítése, az eljárási váltószigor külön jogszabályba ültetése.

1965. évben, a váltójogi szabályok hazai kihirdetésének időpontjában az akkori gazdasági körülmények nem kedveztek a váltóforgalomnak, a belföldiek közötti váltóforgalmat tekintve a jogszabály ezért sokáig szinte üres jogi norma volt. Ez a körülmény tükröződik a váltójogi norma szövegéből is, mert a jogalkotó nem élt azzal a lehetőséggel, hogy az egyezmény által nem rendezett, de a hazai jogalkotó hatáskörébe utalt kérdésköröket megvizsgálja és a – lényegében nem létező – igényekhez igazítsa. Így például elmaradt a váltócelekmények helyére, idejére, az óvásra vonatkozó szabályok hazai viszonyokhoz igazítása.

A '90-es években fellendülő újabb váltójogi forgalomnak meg kellett birkóznia azzal is, hogy az 1876. évi váltótörvényen (törvénycikken) alapuló korábbi váltójogi szokások és bírói gyakorlat az 1965-ös váltójogszabály, a Vár. alkotta jogi környezetben sokszor kevés – túl kevés – segítséget, eligazítást adott. Ráadásul gyakran történt és történik hivatkozás olyan elvekre, amelyeknek ma már nincs meg az eljárásjogi háttere (pl. váltókövetelés privilegizált természete).

A genfi váltójogi egyezmény több esetben megengedte, hogy az egyezményhez csatlakozó

államok fenntartással éljenek, bizonyos váltójogi rendelkezéseket ne iktassanak be a jogrendszerükbe (például ilyen lett volna a biankó váltó), vagy egyes kérdéseket a maguk belátása szerint szabályozzanak. A váltótörvény megalkotása lehetőséget biztosít arra, hogy a fenntartással saját nemzeti jogalkotói hatáskörbe vont kérdéskörökben (ilyen a váltódíj, illetve a biztonság hiánya miatti megtérítési váltókereset jogi előfeltételeinek körülírása stb.) a jogalkotó az 1965-ben kihirdetett szabályanyagot módosítsa, másrészt olyan kérdéseket, amelyeket sem az egyezmény, sem a Vár. nem rendezett, jogszabályi szinten szabályozzon.

A váltójogi normatételek törvényi szintű megalkotása indokolt, figyelemmel a váltópereket szabályozó rendelkezésekre és az egyes váltójogi szabályok Ptk.-tól eltérő voltára. A váltóhoz kapcsolódó szabályanyag jellegében, sok esetben a jogintézmények szabályaiban is eltér a Ptk.-ban meghatározottaktól. A váltójog a Ptk.-ban rögzített egyes kötelmi jogintézményeket speciális tartalmú váltójogi jogintézményekként engedi alkalmazni, ilyen például az elévülés, a váltókamat vagy a váltókezesség.

A Tvr.-ben kihirdetett egyezménnyel egységes szerkezetű normaszöveg megalkotása a jogalkalmazást hivatott segíteni. A Javaslat alapján – a közjegyzői óvás szabályainak megfelelő alkalmazhatósága érdekében – kiegészítésre kerül a közjegyzőkről szóló törvény is. A csekkjogi szabályokban alkalmazandó leszámolóhelyi kijelölés megváltoztatásáról külön jogszabálynak kell majd rendelkeznie. A Javaslat változatlanul hagy egyes olyan, egyébként a Tvr. alapján módosítható váltójogi rendelkezéseket, amelyek pontosítása bár elképzelhető lenne, de már beépültek a gyakorlatba, értelmezésük pedig inkább a jogtudomány feladata, mint jogalkotási probléma (ld. például Vár. 10. §-a).

A Javaslat első és második részének szövege megegyezik a Tvr. 1. számú függelékének I. mellékletében foglalt „egységes váltótörvénnyel” azzal, hogy a kiegészítő és végrehajtást segítő rendelkezések annak rendelkezései közé épülnek, esetenként korszerűbb, szabatosabb megfogalmazásokkal váltják fel a Tvr. által alkalmazott fogalmakat. A Javaslat negyedik részének szövege megegyezik az egyezménynek a Tvr. 2. számú függelékében foglalt 2-9. Cikkével. A Javaslat részeinek, fejezeteinek és szakaszainak számozása – a szabályozás logikája szerinti kismértékű változtatásokkal – megtartja a Tvr. 1. számú függelékének I. mellékletében foglalt „egységes váltótörvény” címeinek, fejezeteinek és cikkeinek számozását. Ez megkönnyíti az új jogszabályra való átállást is, a jogalkalmazás számára bizonyosan, de fontos érv emellett az is, hogy a genfi egyezményhez csatlakozó számos állam az eddigi magyar szabályozáshoz hasonlóan követte a saját váltójogi szabályozásában az egyezmény szerinti számozást.

A Javaslat az eltérést nem engedő váltójogi szabályok okán jelentős részben változatlanul veszi át a Vár. rendelkezéseit és csak annyiban tér el a nemzetközi szerződéssel megállapított „egységes váltótörvény” rendelkezéseitől, amennyiben arra a Tvr. 1-3. függelékei kifejezetten lehetőséget adnak.

Részletes indokolás

1-31. §

A genfi egyezmény által megállapított szöveg.

32. §

A Javaslat a joggyakorlatot segítő új elemként tartalmazza azon normatételt, hogy a váltókezes kötelezettségét nem érinti, ha az, akiért a kezességet vállalta, jogutód nélkül megszűnik. Meg kell jegyezni, hogy eddig sem érintette a váltókezes váltón alapuló kötelezettségét a főadós – kezessel rendelkező váltóadós – jogutód nélküli megszűnése. A váltókezes korábban sem volt járulékos adós. A váltó főadósának fizetéseképtelenségi eljárás eredményeként bekövetkező megszűnése, ezáltal pedig a kötelezettség alóli mentesülése olyan szubjektív hatályú körülmény, amely a váltókezes egyetemleges kötelezettségére nem hat ki, mivel a váltójogi egyetemlegesség nem azonos a polgári jogi egyetemlegességgel

33-37. §

A genfi egyezmény által megállapított szöveg.

38. §

A Tvr. 2. melléklet 6. Cikke alapján a Magas Szerződő Felekre tartozik annak a megállapítása, hogy az egységes váltótörvény 38. Cikke utolsó bekezdésének alkalmazása tekintetében hazai joguk szerint milyen intézményeket kell leszámolóhelynek tekinteni.

A Vár. 38. § (3) bekezdése leszámolóhelyként a Magyar Nemzeti Bankot (a továbbiakban: MNB) jelölte ki. A Vár. megalkotásának idején a Magyarországon működő egyszintű bankrendszer tényéből származott azon körülmény, hogy a jegybank fizetési helyként szolgálhatott az értékpapírban foglalt követelés elszámolása érdekében, amely megoldás azonban a kétszintű bankrendszer bevezetésével, az MNB gazdálkodó alanyokkal való közvetlen kapcsolatának visszaszorulása okán meghaladottá vált.

A nemzetközi szerződésben foglalt kötelezettségek teljesítése, valamint annak érdekében, hogy a kijelölt leszámolóhely jogintézménye alkalmas legyen betölteni fizetési szerepét, valamennyi hitelintézetet megjelöli lehetséges leszámolóhelyként a Javaslat azzal, hogy a bemutatott váltó összegét a hitelintézet az egyenes váltóadós terhére megfizetni csak abban az esetben jogosult, ha az egyenes váltóadós javára fizetési számlát vezet és a számlának a váltó kifizetése céljából történő terhelésére szerződést kötött a számla jogosultjával.

39-41. §

A genfi egyezmény által megállapított szöveg.

42. §

A Tvr. 1. melléklet 42. Cikke alapján, ha a váltót a megszabott határidőben fizetés végett be nem mutatják, mindegyik adós a váltóösszeget a váltóbirtokos veszélyére és költségére az illetékes bíróságnál letétbe helyezheti.

Az illetékes bíróság meghatározásának pontosítása szükséges ezért a Vár. rendelkezéseinek megfelelően, a bíróságok legalsóbb és legkiterjedtebb szintjében.

43-44. §

A Tvr. 2. melléklet 10. Cikke alapján a Magas Szerződő Felek törvényhozására tartozik az egységes váltótörvény 43. Cikkének 2. és 3. pontjában és 44. Cikkének ötödik és hatodik bekezdésében említett jogi helyzetek szabatos meghatározása.

A jogi irodalom és a legtöbb elérhető eseti döntés indokolása szerint kényszerfelszámolás elrendelése alatt a felszámolási eljárás megindítását kell érteni. Pontosítani szükséges azonban ezt a fogalmat akként, hogy ugyanez irányadó legyen például a kényszersztörlesztés és civil szervezetek vonatkozásában a kényszer-végelszámolás eseteire, gyűjtő – és egyben időtálló – fogalommal élve bármely bírósági határozat alapján jogutód nélküli megszűnést eredményező eljárásra.

A megtérítési igény esedékesség előtti megnyílásának az a jogi indoka, hogy veszélybe kerül a váltóbirtokos jövőben érvényesíthető váltókövetelése. Mivel a kibocsátó, a forgatók és kezesek arra vállalnak kötelezettséget – ha ezt érvényesen ki nem zárják – hogy garantálják a főadós jövőbeli fizetését, e felelősségük a Tvr. 43. Cikke szerint esedékesség előtt is számon kérhető rajtuk. Ennek módja a korábbi váltójogunkban a biztonság hiánya miatti, biztosítási visszkereset elnevezést viselte, a genfi egyezmény azonban erre az esetre is (diszkontálás melletti) fizetési visszkeresetet bocsát a váltóbirtokos rendelkezésére.

A „csődbe jut” kifejezés helyett a „belföldön vagy külföldön fizetéseképtelenségi eljárás” fordulat illeszkedik a hatályos jogrendszerbe, emellett ki kell egészíteni a Tvr. szövegét egyéb – a rendelkezések szempontjából azonos megítélés alá eső – jogi helyzetekre utalással is, mint a jogutód nélküli megszűnést eredményező eljárás. Előbbieknek megfelelően a Tvr. „csődöt nyitnak” kifejezése alatt – belföldi vagy külföldi – fizetéseképtelenségi eljárás, illetve az adós jogutód nélküli megszűnését eredményező eljárás indulását kell érteni a hatályos jogban.

A Tvr. 2. melléklet 12. Cikke alapján mindegyik Magas Szerződő Fél fenntarthatja vagy bevezetheti – az egységes váltótörvény 45. Cikkétől eltérően – a hivatalos személy útján adott értesítés rendszerét; eszerint az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatt felvett óvás alkalmával a közjegyző vagy a hazai jog szerint az óvás felvételére illetékes más hivatalos személy köteles írásbeli értesítést adni a váltó alapján kötelezett személyeknek, akiknek címét a váltó feltünteti, vagy akiknek címét az óvást felvevő hivatalos személy ismeri, illetve akiknek címét az óvást felvételre személy megadja.

A jogbiztonság érdekében indokolt fenntartani azon korábbi szabályozást, miszerint az óvást közjegyző veszi fel.

45. §

A Tvr. 2. melléklet 12. Cikke alapján mindegyik Magas Szerződő Fél fenntarthatja vagy bevezetheti – az egységes váltótörvény 45. Cikkétől eltérően – a hivatalos személy útján adott értesítés rendszerét; eszerint az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatt felvett óvás alkalmával a közjegyző vagy a hazai jog szerint az óvás felvételére illetékes más hivatalos személy köteles írásbeli értesítést adni a váltó alapján kötelezett személyeknek, akiknek címét a váltó feltünteti, vagy akiknek címét az óvást felvevő hivatalos személy ismeri, illetve akiknek címét az óvást felvételő személy megadja. Az ilyen értesítés költségeit hozzá kell számítani az óvás költségeihez.

Az értesítés teljesítését a Tvr. 45. Cikke előírja ugyan, a gyakorlatban azonban e rendelkezések nem nyernek alkalmazást. Mivel az értesítés elmulasztása nem jár jogvesztéssel, legfeljebb kártérítési kötelezettséget alapoz meg (mellyel a kár és az okozati összefüggés bizonyításának nehézségei miatt a jogosultak nemigen élnek), a szabály „üresnek” tűnik. Megjegyzésre érdemes, hogy ezt a rendszert maga a korabeli váltójogi irodalom is „enyhe értesítési rendszerként” említette.

A genfi egyezmény fent idézett 12. cikke azonban – egyértelműen a mainál komolyabb váltóforgalomra tervezve – lehetővé teszi, hogy a részes államok például a közjegyző kötelezettségévé tegyék az értesítés megejtését. Ez különösebb nehézségbe nem ütközik, mert az értesítési kötelezettség csak olyan váltókötelezettek irányában áll fenn, akik (amelyek) címét maga a váltó feltünteti, azt az óvást felvevő közjegyző ismeri vagy a váltóbirtokos a váltókötelezett címét megadja. Nyilvánvaló, hogy a váltó alapján kötelezett személyek közé tartozik bármelyik váltókötelezett keze (együttalíró) is, erre azonban a jogszabály szövegében – a „váltó alapján kötelezett személyek” fordulat alkalmazása mellett külön kitérni nem szükséges. Ebben az esetben a váltóbirtokost természetesen nem terheli további értesítési kötelezettség.

A bevezetett rendelkezés nem növeli meg a közhitelű óvást felvevő közjegyzők munkaterheit, ellenben a megtérítési kötelezettség mielőbbi teljesítését ösztönözheti, s az esetleges váltóper elkerülésére alkalmas eszköz lehet. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a váltóbirtokost és előzőit terhelő értesítési kötelezettség fenntartása (értsd a Tvr 45. Cikke szabályának változatlanul hagyása) mellett szóló érv, hogy nem minden esetben szükséges közhitelű óvás a megtérítési igény érvényesítéséhez, így az értesítési szabályok mintegy megkettőződnek.

46-47. §

A genfi egyezmény által megállapított szöveg.

48-49. §

A Tvr. 2. melléklet 14. Cikke alapján mindegyik Magas Szerződő Fél fenntartja magának azt a jogot, hogy hazai jogában – az egységes váltótörvény 48. Cikkétől eltérően – olyan rendelkezést vegyen fel, amely szerint a váltóbirtokos attól, aki ellen megtérítési igényt érvényesít, váltódíjat követelhet; ennek összegét a hazai jog állapítja meg.

A meghatározott százalékos arány (váltódíj váltó összegéhez igazodó háromezrelékes mértékéről egy százalékra történő emelése) megfelelő fedezetet hivatott kialakítani a váltó megfizetésének elmaradása esetén felmerült költségekre, erősítve a jogintézmény kárátalány jellegét a gyakorlatban. A váltódíj mértékének növelése továbbá alkalmas elősegíteni a fizetési fegyelem javulását, amely váltószigor érvényre jutását is erősítheti.

A Tvr. 2. melléklet 13. Cikke alapján mindegyik Magas Szerződő Fél elrendelheti, hogy az olyan váltók tekintetében, amelyeket területén bocsátanak ki és ott is fizetendő, az egységes váltótörvény 48. Cikkének 2. pontjában és 49. Cikkének 2. pontjában meghatározott kamatláb helyett a Magas Szerződő Fél területén érvényes törvényes kamatlábat alkalmazzák.

Tekintettel arra, hogy még a váltódíj mértékének felemelése sem biztosítja érdemben a váltószigort és a váltótartozás megfizetését akkor, ha 6%-ot meghaladó piaci késedelmi kamat esetén a váltó után a Vár. szerinti 6 %-os kamat alkalmazandó, indokolt az Egyezmény által biztosított eltérés alkalmazása akként, hogy vagylagos módon választhatóvá válik a Ptk. szerinti késedelmi kamat kikötése is.

50-69. §

A genfi egyezmény által megállapított szöveg.

70. §

A Tvr. 2. melléklet 17. Cikke alapján Mindegyik Magas Szerződő Fél törvényhozására tartozik azoknak az okoknak a meghatározása, amelyek az elévülés félbeszakítását vagy nyugvását idézhetik elő az olyan váltón alapuló kereset tekintetében, amely a Magas Szerződő Fél elé tartozik. A többi Magas Szerződő Fél megállapíthatja azokat a feltételeket, amelyek mellett ezeket az okokat elismeri. Ugyanez vonatkozik azoknak a cselekményeknek a hatályára, amelyek alapján az egységes váltótörvény 70. Cikke harmadik bekezdésében megállapított elévülési időt számítani kell.

A Tvr. 2. melléklet 15. Cikke alapján mindegyik Magas Szerződő Fél elrendelheti, hogy a megtérítési igény megszűnése vagy elévülése esetén területén kereset indítható azzal a kibocsátóval szemben, aki nem adott fedezetet, vagy az olyan kibocsátóval és váltóátruházóval szemben, aki jogalap nélkül gazdagodott. Ugyanez állapítható meg elévülés esetében az olyan elfogadóval szemben, aki fedezetet kapott vagy jogalap nélkül gazdagodott.

A váltószigor megfelelő érvényesülése érdekében a Vár. rendelkezéseivel egyezően fennmarad azon szabály, hogy az elévülést csak a követelés bíróság előtt történő érvényesítése szakítja

meg, és az elévülési idő csak elháríthatatlan akadály esetén nyugszik. Ugyanakkor továbbra sem kizárt, hogy elévülés esetén a polgári jog általános szabályai szerint jogalap nélküli gazdagodás alapján megtérítési igényt érvényesítsen a jogosult. Ez a gazdagodás nem keverendő össze a Ptk. szerinti jogalap nélküli gazdagodás jogcímével, mert a váltójogviszonyra épülő speciális váltójogi igényt jelent, annak ellenére, hogy gazdagodásról szól és a polgári jogi általános szabályokat hívja fel a normatétel. A gazdagodás nem a jogalanyok kötetmi kapcsolata (vagyoneltolódás), hanem a váltójogviszonyt alapul véve bírálendő el. Az érintett per tehát váltópernek minősül, azt a bíróság a váltóper szabályai szerint kell, hogy tárgyalja.

71-78. §

A genfi egyezmény által megállapított szöveg.

A 74. §-ban foglalt kíméleti idő régi váltójogi fogalom. Ma leginkább egyfajta moratóriumként fogható fel (ha törvény adja) és fizetési halasztásként, ha bírótól kapna ilyen az adós. Mivel a normatétel az általános rendelkezések között szerepel, nem csak az esedékesség utáni fizetésre, hanem a váltócselkmények mindegyikére érvényesül.

79. §

A váltócselkmény alatt tágabb értelemben véve a bemutatás és az óvás mellett mindazon cselkményeket érteni kell, melyek váltójogi relevanciával bírnak. Szűkebb értelemben azonban váltócselkmény alatt az első kettő értendő, bemutatás alatt pedig elsősorban az elfogadás és a fizetés végetti bemutatás értendő, melyekre a váltójog külön közös szabályokat határoz meg. A régi VT. (1876.) 102. §-ában például e kiemelt váltócselkmények a következőképpen kerültek körülírásra:

„102. § Az elfogadás vagy fizetés végetti bemutatás, az óvás, valamint általában azon cselkvények, melyek a jelen törvény szerint a váltói jogok érvényesítése vagy fentartása végetti, valamely személynél teljesítendőek...”

E váltójogilag véve valóban legjelentősebb magatartásokról maga a genfi váltójogi egyezmény a legszűkebben – azok leglényegesebb anyagi váltójogi tartamát meghatározva – ugyan rendelkezik, de a váltócselkmények véghezvitelének részletszabályait az egyezmény nem tárgyalja, ezeket a Vár. sem szabályozza. Ez egyértelmű és tudatos döntés volt a konferencián, mert ezekben az egyébként igen fontos kérdésekben már a váltójogi konferencia által megtárgyalandó problémák tisztázásakor világossá vált, hogy e kérdésekben a nagyon sokféle nemzeti szabályozás miatt egységes álláspont nem lesz kialakítható.

A váltócselkmények helyéről az egységes váltójogszabály közelebről nem rendelkezik. Az anyagi váltójog a váltó kellei között megköveteli a kiállítás és a fizetés helyének a feltüntetését, ezek pedig különböző egyéb rendelkezések mentén valamennyi lényeges váltócselkmény véghezvitelének helyét levezethetővé teszik. Erre nézve további szabályozás

nem lehetséges, de nem is szükséges.

A problémát elméletben és gyakorlatban az okozza, hogy a váltójog kizárólag a váltócselekmény helyének településként való feltüntetését követeli meg, de nem írja elő a pontos cím, például utca, házszám rögzítését, sőt a váltóalanyok címének feltüntetése nem kötelező: egyetlen példával élve a forgatmányosok lakcímének feltüntetése nem kötelező és nem is szokás, ennek pedig jogi következményei lehetnek a fizetés elmaradásáról szóló értesítés vagy a perindítás szempontjából.

Előfordul, hogy e hiányokat a hatályos jogszabály sem siet kifogásolni (ld. az értesítés Vár. 45. § (3) bekezdésének szabályait, ahol a hiányzó adat következménye, hogy a cím nélküli váltóelőzőt egyszerűen értesítés nélkül ki kell hagyni), van, ahol a váltó anyagi jogon túl a polgári eljárásjog szabályai rendezik, hogy – egyszerűen szólva – az ismeretlen című jogalanyt hol és miként kell elérni (jellemzően a váltóadás lakcímének kutatása útján).

Gondot jelenthet, ha a váltójogviszonyban lényeges váltócselekmények alanyai ismeretlen lakcímen tartózkodnak, de alkalmanként az is, ha a váltójog szerint releváns helyen (pl. fizetési hely településén) nem érhető el, de más – a jogosult által ismert – helyen egészen bizonyosan igen.

A váltó anyagi jog azonban nem engedi meg, hogy a megszokott, esetleg jól működő, praktikus módszereket kövessék a váltójogviszony szereplői. Ennek egyik oka abban áll, hogy a váltójog egy szigorúan kiképzett, lényegében zárt rendszer, mely a saját szabályai szerint és saját alapvető elvei mentén szervezi és rendezzi a váltójogi jogviszonyokat.

A Javaslat érintett szabályait indokoló problémák:

1) A kiállítás helye, a fizetési hely nagyon gyakran csak a település (város, község) nevével kerül megjelölésre, közelebbi körülírás vagyis az utca és házszám megadása nélkül. Ez a váltót kellékhianyossá ugyan nem teszi, a váltócselekményeket azonban megnehezíti.

Így például ha a saját váltóban a fizetési hely Budapest, akkor a fizetés végetti bemutatás és az óvás is (ez utóbbi csaknem kivétel nélküli főszabályként) Budapesten kell hogy megtörténjen. Fizetés végett (idegen váltó esetében elfogadás végett) a váltót tehát csak ezen a településen lehet joghatályosan bemutatni. Az anyagi váltójogi szabályok azonban azt már nem rendezik, hogy a fizetési helyen – például Budapesten – belül közelebbről hol? Erre nézve a nemzeti jogoknak kell szabályt alkotniuk, mert ezt a kérdést a genfi tanácskozás szándékoltan nem érintette.

Régi váltójogunk példának okáért abból indult ki, hogy a váltó szinte kizárólag kereskedelmi, üzleti tevékenységhez kapcsolódik, ezért abban az esetben, ha a fizetési helyként csak Budapest van feltüntetve, a váltócselekmények legtermészetesebb helyének a kereskedő üzlethelyiségét

kell tekinteni és a váltócselekményeket ott kell foganatosítani, egyébként pedig a váltóalany lakásán. A régi váltójogban ez azért nem okozott gondot, mert a váltójogviszony szereplői általában ismerték egymást.

A Javaslat ezért a korábbi váltójogi szabályozáshoz képest differenciáltan meghatározza a váltócselekmények pontos helyszínét.

Meg kell jegyezni, hogy a váltójog anyagi jogi szabályai régóta következetesek abban, hogy a váltóban kitett fizetési helytől, mint településtől eltérni nem lehet. Ha a váltóadás időközben másik településre elköltözik, ezen az új helyen a váltócselekmények nem foganatosíthatók, mert nem minősülnek váltói fizetési helynek. Az ebből fakadó nehézségek megoldhatóak a váltó telepítésével, mivel a váltó úgy is szólhat, hogy más személynél, akár a címzett kiállító lakhelyén, székhelyén, akár más helyen fizetendő. Megoldást jelenthet még a váltójogilag nem szabályozott, de a gyakorlat által tilosnak nem tekintett áttelepítés is, de megoldható lakóhelynek, székhelynek nem minősülő konkrét fizetési hely szerepeltetésével, ahol a váltóadás tartósan elérhető.

2) Gyakori kérdés, hogy mikor, mely esetekben szükséges és kinek a kötelessége a tudakozódás.

A Javaslat alapján elsősorban a váltóbirtokost terheli a kötelezettség, hogy tudakozódjon. Ez érdekében áll, ha nem tudja, hogy hol lakik a címzett: evidensen azért, mert a váltót érvényesíteni (érvényesíthetővé tenni) kívánja. Ráadásul ott, ahol váltócselekmények sorozata (folyamata) válik szükségessé pl. óvással zárva, ott az első cselekményt – jellemzően elfogadás, keltezés vagy fizetés végetti bemutatás alakjában – magának a váltóbirtokosnak kell megejtenie. Másodsorban pedig azért, mert a nem megfelelő helyen megejtett váltócselekmény szabálytalan és a megtérítési igény elvesztését eredményezheti (ez ehelyütt nem részletezendő váltójogi evidencia).

Némiképpen más megítélése van – de legalábbis lehet – a közhitelű óvásnak. Addig ugyanis, míg a váltójogosult saját érdekében és lényegében veszélyére cselekszik, addig a közhiteles óvást felvevő közjegyző a közreműködésével lezajló váltócselekmény jogszerűségéért is felel. Egyszerűen megközelítve a kérdést: mivel az óvás a leggyakoribb esetet véve az elmulasztott fizetést követően és csak a fizetési helyen vehető fel szabályosan, a közjegyző felel azért, hogy az óvási cselekmény a megfelelő helyen történjen. A szabályos óvás érdekében ezért például Budapest fizetési hely esetén óvást csak – természetes személy váltóadás esetén – a váltóadásnak Budapesten található lakásán vagy budapesti tartózkodási helyén lehet felvenni.

A kérdés igazán az, hogy hagyatkozhat-e a közjegyző a váltóbirtokos nyilatkozatára vagy a törvényesség érdekében maga köteles megkísérelni a lakcím kipuhatólását (régii váltójogi irodalmunk kifejezésével élve), méghozzá a törvényesség megtartása, ezzel együtt a visszkereset megóvása érdekében.

1876-os váltójogunk (Vt. 102. § második bekezdése) ebben a kérdésben vita nélkül az utóbbi megoldást követte: „Az, hogy az üzleti helyiség vagy a lakás kipuhatható nem volt, igazoltnak csak akkor tekintetik, ha az óvatoló személy e részbeni tudakozódása a helybeli rendőri hivatalnál, illetőleg a községi előljárásnál siker nélkül maradt s e körülmény az óvásban kiemeltetik.” A rendelkezésben óvatoló személy alatt a váltóóvást felvevő személy értendő. Ezt követte a korabeli bírói gyakorlat is.

A javaslat is amellet foglal állást, hogy a váltóóvást felvevő közjegyző – abban az esetben, ha a szóban forgó váltócselekmény helyét maga a váltó pontosan nem tünteti fel – köteles ebből a célból a természetes személy lakcímét, tartózkodási helyét a lakcímnnyilvántartás adataiból megtudakolni.

Ezt az álláspontot támasztja alá az a tény is, hogy a váltóóvás jogi tartalmát tekintve nem más, mint a megtérítési (visszkereseti) váltóigény fenntartásához, megóvásához szükséges, szűk kivételtől eltekintve kizárólagosnak minősülő váltójogi bizonyítási eszköz arra nézve, hogy a váltóbirtokos a követelés érvényesítése érdekében mindent megtett (megfelelő személlyel szemben, alakilag kifogástalan váltó birtokában a törvényben megszabott helyen, időben és módon) annak érdekében, hogy a főadóstól fizetést (címezettől elfogadó nyilatkozatot) nyerjen és ennek ellenére a váltócselekménye eredménnyel nem járt. Az óvás a Kjt. 111. § és 136. § értelmében közokirat. A váltóóvási cselekmény egy jogi jelentőségű tény, melyről közokirat állítható – a Tvr. 44. § Cikke értelmében állítandó – ki, ehhez a közokirathoz, a közjegyző közreműködéséhez pedig váltójogi hatás kell, hogy párosuljon. Ebben az értelemben a váltóóvási cselekmény szabályosságáért a közjegyzőt nyilvánvalóan felelősség terheli, erre nézve egyébként a váltójogi irodalom egységesnek tekinthető.

E lakcímkutatási kötelezettségre nézve a közjegyzői adatszolgáltatás-igénylés szabályait is ki kell egészíteni.

3) A régi váltójog a váltócselekmények helyének – tudniillik üzlet vagy lakás – szabályozása kapcsán azt is kifejtette, hogy a váltócselekmény helyének tekintendő településen ugyan, de ettől eltérő más helyiségben (tehát nem más településen) az óvást, a fizetés végetti bemutatást, stb. csak az érdekeltek beleegyezésével lehet teljesíteni. A beleegyezést – vita esetében – annak kötelessége bizonyítani, akinek kötelezettsége volt a szóban forgó váltónyilatkozat megtétele, váltócselekmény véghezvitele. Ez a személy lényegében maga a váltóbirtokos, a váltóhitelező. Ebben a vonatkozásban tehát az anyagi váltójog (még az eljárási váltószigor színre lépése előtt) a váltódiligentia elve alapján szigorú szabályokkal terheli meg a hitelezőt.

A régi váltójog úgy rendelkezett, hogy a fentiek szerinti „eltéréshez” az érdekeltek beleegyezését megadottnak kell tekinteni, ha az ellenkezés az óvásból nem tűnik ki. Ez tehát csak az óvásra, mint váltócselekményre vonatkozó szabály. Az óvás ugyanis közhitelű igazolása annak, hogy a bizonyítandó váltócselekmény szabályosan végbement és bizonyítja az óvás során felmerülő lényeges körülményeket is. Ha tehát a jelenlévő váltóadó tiltakozik a

lakóhelyétől, tartózkodási helyétől eltérő helyiségben való óvási cselekménnyel szemben, ez az óvást lényegében nyomban erőtlenné teszi.

A szabályt annak elkerülése végett, hogy a gyakorlatban ne terjedjenek el munkahelyen, hivatalban, színházban, stb. megkísérelt váltócselekmények, fenntartás nélkül alkalmazandónak rendeli a Javaslát.

Megjegyzésként, ismételve a korábban írottakat: a váltóadós fizetési helyként természetesen a lakóhelyétől, tartózkodási helyétől eltérő fizetési helyet is megjelölhet, ugyanazon településen belül más konkrét címet is megadhat, de a telepítés egyik eseteként harmadik személyt is kijelölhet akár lakhelyén, akár attól különböző településen.

A váltócselekmények helyének szabályai az elfogadás vagy fizetés végetti bemutatás, az óvás, valamint a váltóból eredő jogok érvényesítése vagy fenntartása végett a Javaslát alapján valamely személynél teljesítendő cselekmények kapcsán alkalmazandóak, ezektől eltérő cselekményekre nem. Ekként akkor is, ha a váltó fizetés végetti bemutatását a címzett lakóhelyén kell megtenni, a fizetési kötelezettség teljesítése történhet például átutalással, mivel az érintett cselekmény nem a váltóból eredő jog érvényesítésére vagy fenntartására szolgál, hanem kötelezettség teljesítésére. Az anyagi váltójog a fizetési hely alapján nem korlátozza a fizetés teljesítésének helyét.

80. §

A Tvr. 2. Cikke alapján valamely személynek azt a képességét, hogy idegen vagy saját váltó útján kötelezettséget vállalhasson, hazájának törvénye határozza meg. Ha ez a hazai törvény úgy rendelkezik, hogy más ország törvénye az irányadó, ezt az utóbbi törvényt kell alkalmazni.

Az a személy, aki az előbbi bekezdésben megjelölt törvény szerint nem váltóképes, mégis érvényesen kötelezetté válik, ha a váltót olyan ország területén írta alá, amelynek törvénye szerint őt ez a képesség megilleti.

A Tvr. értelmében mindegyik Magas Szerződő Fél fenntartja magának a jogot, hogy ne ismerje el a saját állampolgára által idegen vagy saját váltó útján vállalt kötelezettség érvényét, ha az a többi Magas Szerződő Fél területén csak e cikk előbbi bekezdésének alkalmazásával volna érvényesnek tekinthető.

Az (1) és (2) bekezdés a Tvr. által megállapított, eltérést nem engedő szöveget tartalmazza.

A (3) bekezdés a Vár. rendelkezéseinek megfelelően fenntartja, hogy magyar természetes vagy jogi személy nem válhat más ország jogának alapul vételével váltóképessé, ha a magyar jog a váltóképességre az érintett jogot nem rendeli kifejezetten alkalmazni.

81-87. §

A genfi egyezmény által megállapított szöveg, ide nem értve a 83. § (2) bekezdést. Figyelemmel arra, hogy a genfi egyezmény alapján a részes állam megállapíthatja az elismerés feltételeit más részes állam által megállapított azon okok kapcsán, amelyek az elévülés félbeszakítását vagy nyugvását idézhetik elő a váltón alapuló keresetek tekintetében, a váltószigor megfelelő érvényesülése érdekében az elévülés nyugvására vagy megszakítására vonatkozó idegen jogszabályok Magyarország területén csak akkor alkalmazhatóak, ha a kötelezettre nézve a 70. § (4) és (5) bekezdésében foglalt rendelkezéseknél nem kedvezőbbek.

88. §

Váltóper alatt továbbra is a váltóra alapított jog érvényesítése iránti pert kell érteni, bármely más, nem a váltójogon alapuló követelés iránti per nem minősül váltópernek. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952-es Pp.) csak néhány, szétszórtan elhelyezett speciális rendelkezést tartalmazott a váltóperek elbírálásának gyorsítása érdekében. A Pp. a váltóperekre vonatkozó különleges eljárási szabályokat nem tartalmaz, mivel azon jogviták esetében, amelyek anyagi jogi szabályozását ágazati jogszabály tartalmazza, az adott anyagi jogi jogviszony sajátosságaira tekintettel esetlegesen szükséges különleges eljárási szabályokat is az ágazati törvénybe tartozónak tekinti. A tradicionális anyagi jogi váltószigor, a váltókövetelés sajátos és privilegizált természete indokoltá teszi e követelések perbeli érvényesítése esetére megfelelő eljárásjogi váltószigor megteremtését és a Pp. általános szabályaihoz képest szigorúbb, a váltókövetetés érvényesítését elősegítő, támogató eljárási szabályok alkalmazását. A bírói gyakorlat – a váltó privilegizált természetére hivatkozással – eddig is igyekezett korlátozni a váltóadós olyan védekezését, mely a váltóper elhúzódását eredményezte volna.

A váltókövetelés privilegizált természetéhez kötött speciális eljárási szabályok alkalmazása, a váltóper eljárásjogi privilegizálása csak akkor indokolt, ha valóban váltónak tekinthető okiraton alapul a perben érvényesíteni kívánt követelés. A kellékhányos váltó ugyanis nem váltó, arra váltójogot alapítani nem lehet. A váltó ugyan nem szerződéses jogviszony, de kellékhányos váltó esetében a semmisségnek megfeleltethető jogi helyzet áll elő. Hasonló a helyzet, ha a megtérítési igény megnyílásának előfeltétele az óvás, mivel óvás hiányában lényegében váltókövetelésről nem lehet szó, így váltóperről sem lehet beszélni. Az említett szempontokra tekintettel indokolt, hogy e jogi tények fennállását a bíróság hivatalból észlelje. Ugyanakkor a kötelező kellékekkel rendelkező váltó, illetve a meglévő óvás esetleges szabálytalansága már olyan körülmény, amely csak a váltókötelezett erre irányuló védekezése esetén vehető figyelembe, mivel az alperes rendelkezési jogába tartozik annak eldöntése, hogy azzal a perben kíván-e védekezni. A váltóperek privilegizálása folytán és a gyors elbírálás érdekében indokolt annak előírása, hogy a bíróság azt is hivatalból vegye figyelembe, ha a váltókötelezett olyan irányú anyagi jogi védekezéssel kíván élni a perben, amelynek felhozatalát jogszabály kizárja. E szabály elősegíti, hogy a váltóper ne terjedjen ki a váltójog által kizárt anyagi jogi kérdésekre.

Amennyiben a bíróság észleli, hogy a kereset alapjául hivatkozott okirat nem váltó, hiányzik a szükséges óvás, az alperes jogszabály által kizárt beszámítást érvényesít, illetve jogszabály által

kizárt anyagi jogi kifogást emel védekezésében, a bíróság a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pontja alapján e hivatalból észlelendő jogi tényről a feleket tájékoztatja és lehetőséget biztosít nyilatkozataik megtételére.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy a váltóadás a hitelezővel szemben teljesen kiszolgáltatottá válna. Egyrészt a váltóadás – a váltóperben nem érvényesíthető – kifogásait külön polgári perben felhozhatja: a váltó ugyanis rendszerint az alapul szolgáló követelés mellé lép, külön megállapodás hiányában nem szünteti meg azt. Másrészt az új szabályok sem érintik a váltójogi kifogásokat, melyeket a váltón alapuló keresettel megtámadott személy az új perjogi környezetben is felhozhat. Így pl. a váltó kellékhánya, a váltócelemek – elfogadás, láttamozás, fizetés végetti bemutatás – szabálytalansága, az óvás hibái, de a váltói akarat hiányosságai is (a váltói akarat hiánya, tévedés, hamisítás, hamis aláírás stb.) az anyagi váltójog körébe tartozó, ezért a perben érvényesített váltóköveteléssel szemben is felhozható kifogások. Ezek tehát továbbra is a váltóadás rendelkezésére állnak. Ugyanez a helyzet a gyakorlatban elterjedt biankó váltókkal kapcsolatban is: a megállapodás-ellenes kitöltés kifogása anyagi váltójogi kifogás, melyet a perjogi szabályok nem éríthetnek. Harmadrészt az eljárásjogi szabályozás nem zárja ki, hogy váltóperben e törvény keretein belül az alapügylet hibájára hivatkozzon az alperes.

A (3) bekezdés új rendelkezést tartalmaz, tekintettel arra, hogy a beszámítás a teljesítés egy speciális formája, amely az ellenkövetelés fennálltának vitatottsága esetén a váltókövetelés érvényesítésének hátráltatója lehet. A váltó egy olyan feltétlen fizetési ígéret, amely – az igényérvényesítés módjában is privilegizált – határozott pénzösszeg megfizetésére vonatkozó kötelezettségvállalást jelent, ezért indokolt a beszámítás korlátozása. A váltó, mint értékpapírba foglalt követelés sajátos természetére tekintettel, a tradicionális anyagi jogi váltószigor érvényesülése érdekében a váltóköveteléssel szemben csak akkor engedhető meg a beszámítás, azaz beszámítás útján történő teljesítés, ha az ellenkövetelés fennálltát kétség kívül igazoló okirat (pl. jogerős ítélet) vagy azt nagyban valószínűsítő közokirat (pl. közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerés) támasztja alá, vagy ezek hiányában azt maga a váltókövetelést érvényesítő váltóbirtokos elismeri. A beszámítás megengedhető továbbá akkor, ha ugyancsak váltón alapuló követelésről van szó, feltéve, hogy az már esedékessé vált. A szabályozás a privilegizált követelésekkel szembeni beszámítás polgári jogi korlátozásának [Ptk. 6:50. § (2) bekezdés] mintáját követi. Az adós a váltóköveteléssel szembeni beszámításból kizárt egyéb ellenkövetelését (pl. minősített okirattal alá nem támasztott vitatott ellenkövetelés) természetesen beszámíthatja nem váltóköveteléssel szemben vagy érvényesítheti külön polgári perben.

89. §

Az 1952-es Pp. az értékpapír jogviszonyból származó pereket a törvényszék hatáskörébe utalta. A Pp. új hatásköri szabályai alapján az e tárgyú jogviták a pertárgyértéktől függően tartoznak törvényszék vagy járásbíróság hatáskörébe. A váltó olyan speciális értékpapír, amelynek sajátos zárt rendszere különleges szakismeretet igényel, ezért indokolt a váltópereket – a kötelező jogi képvisellel párosuló – törvényszéki hatáskörbe utalni. A Javaslat fenntartja a váltó fizetési

helye szerinti vagylagos illetékességi okot.

Az alapügyletből eredő kifogások felhozatala esetén kérdéses lehet, hogy ha az alapügyletben a felek illetékességi kikötéssel éltek, az a váltóra alapított perben figyelembe vehető-e. A Javaslat a bírói gyakorlattól (BH2004. 153., BH2000. 72.) eltérően úgy rendelkezik, hogy az alapjogviszonyra kikötött illetékesség a váltójogviszonyra, és így a váltóperre nem irányadó. E szabályozás azt is tisztázza, hogy az alapügyletre vonatkozó illetékességi kikötés nem akadályozza annak, hogy a váltóperben az alperesnek az alapügyletből eredő kifogásait a váltóperre illetékes bíróság elbírálja.

90. §

Az 1952-es Pp.-hez hasonlóan a Javaslat az eljárás gyorsítása érdekében a bíróság minden intézkedésére soronkívüliséget ír elő azzal a pontosítással, hogy e kötelezettség nemcsak az elsőfokú eljárásban, hanem a perorvoslati szakaszban (fellebbezési, felülvizsgálati, perújítási eljárás) eljáró bíróságot is terheli. A Javaslat az eljárás gyorsítása érdekében a felek eljárási cselekményeire is rövidebb határidőket határoz meg: így a Pp. 147. § (2) bekezdése szerinti legfeljebb 45 napos határidő helyett 30 napban maximalizálja a bíróság által megállapítható határidőt, valamint az eljárás bármely okból történő szünetelésének időtartamát a Pp. 121. § (3) bekezdése szerinti 4 hónap helyett 1 hónapra csökkenti. Az eljárás időszerűségét szolgálja a beavatkozás és egyesítés jogintézményeinek kizárása is.

91. §

A váltóperekben bevezetett eljárásjogi szigor, a váltóper privilegizálása indokolja, hogy a váltóperek speciális szabályai csak a váltójog, mint anyagi jog körébe tartozó jog érvényesítése esetén legyenek alkalmazhatók. Ezért szükséges kizárni a váltóperből minden, a Pp. szabályai szerint egyébként személyi vagy tárgyi (valódi vagy eshetőleges) keresethalmazatban érvényesíthető, de a váltójogon kívül eső bármely más jog érvényesítésére irányuló igényt. A Pp. 171. §-át kiegészítve a keresetlevél kötelező mellékletévé teszi a Javaslat a váltó hiteles másolatának csatolását, mivel a váltóper szabályainak alkalmazhatósága szempontjából ez elengedhetetlen eljárásjogi feltétel, továbbá anyagi jogilag sem képzelhető el váltókövetelés támasztása a váltó birtokának hiányában. A váltó hiteles másolatának, mint a keresetlevél kötelező mellékletének hiánya a Pp. 176. § (1) bekezdés j) pontja alapján a keresetlevél visszautasítását eredményezi.

A váltóköveteléssel szembeni beszámítást a Javaslat csak bizonyos privilegizált ellenkövetelések esetében teszi lehetővé. Valamennyi beszámítható ellenkövetelés közös jellemzője, hogy az ellenkövetelés fennálltát nagyban valószínűsítő, igazoló okirat kapcsolódik hozzá. Ezért a beszámítás kötelező mellékletévé kell tenni az ellenkövetetésről kiállított okiratot, mivel csak annak birtokában engedhető be a perbe az ellenkövetelés. Amennyiben az ellenkövetelés is váltón alapul, a keresethez hasonlóan a váltó hiteles másolatát kell csatolni. A beszámítás kötelező mellékletének hiánya esetére a szabályozás kiegészíti a Pp. 211. §-a szerinti, a beszámítás visszautasítására vezető okokat.

A Javaslat az eljárás gyorsítása érdekében a Pp. 179. §-a szerinti írásbeli ellenkérelem és beszámítás előterjesztésére, e határidő meghosszabbítására vonatkozó 45 napos határidőket, 15 naposra csökkenti, valamint a Pp. 182. § (1) bekezdése szerinti bírósági meghagyással szembeni 15 napos ellentmondási határidőt is 8 napra leszállítja. Az eljárás gyorsítását szolgálja a viszontkereset előterjeszhetőségének kizárása is.

92. §

A váltóper feszebb permenetben történő bonyolítása érdekében a Javaslat a Pp. 189. § (2) bekezdése szerinti 15 napos tárgyalási időközt 8 napra, a Pp. 226. § (1) bekezdése szerinti legfeljebb 4 hónaponkénti tárgyalási ütemezést legfeljebb 1 hónapra, míg a perfelvételi tárgyalás kérelmezésének Pp. 197. § (1) bekezdése szerinti 15 napos határidejét 3 napra csökkenti.

A váltóperekben bevezetett eljárásjogi szigor indokolja, hogy a váltóperek speciális szabályai csak a váltójog, mint anyagi jog körébe tartozó jog érvényesítése esetén legyenek alkalmazhatók. E követelmény nem csak a perindításhoz kapcsolódik, hanem az eljárás során mindvégig fenntartandó, ezért a Javaslat szűkíti a keresetváltoztatás lehetőségét a fél váltókeresete vagy váltóra alapított beszámítása tekintetében. Az érvényesített jog megváltoztatását akként korlátozza, hogy a fél – mind a perfelvételi, mind az érdemi tárgyalási szakban – az érvényesített jogot kizárólag úgy változtathatja meg, hogy a megváltoztatott jog is csak a váltójog körébe tartozó valamely más jog lehet. E rendelkezés kiegészíti a Pp. 185. § (1) bekezdése és Pp. 215. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott, a keresetváltoztatás megengedhetőségének feltételeire vonatkozó szabályozást, így amennyiben a fél a keresetváltoztatással nem váltójogi igény érvényesítésére kíván áttérni, a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatot, illetve a változtatás engedélyezése iránti kérelmet el kell utasítani.

93. §

A Javaslat 91. §-a előírja, hogy a váltóperben a keresetlevélhez – illetve, ha a beszámítás váltókövetelésen alapul, akkor a beszámítást tartalmazó irathoz – a váltó hiteles másolatát csatolni kell. Emellett a Javaslat 93. §-a külön előírja azt is, hogy a bíróság – ha nem rendelte el a keresetlevél perfelvételre alkalmassága esetén az eredeti váltó iratokhoz történő csatolását – felhívja a felperest, hogy az eredeti váltót a tárgyaláson mutassa be. Ha a beszámítás váltókövetelésen alapul, úgy a fentieket szintén alkalmazni kell. A váltóokirat specialitása ugyanis, hogy nem csupán valamely perben jelentős tényt bizonyít, hanem egyenesen megtestesíti a perbevitt jogot és követelést. Emiatt váltókövetelést érvényesíteni csak a váltó birtokában, az aktuális papírtartalom szerint lehet.

94. §

A Javaslat a Pp. 344. § (1) bekezdése alapján az érdemi döntésben a kötelezettség teljesítésére a bíróság által meghatározandó rendszerint 15 napos határidőt – eltérést nem engedő módon – 3 napra csökkenti, míg az ítélet bíróság általi írásba foglalási határidejét 15 napban határozza meg.

95. §

A Javaslat a perorvoslati kérelem elbírálásának gyorsítása érdekében a perorvoslati eljárások közül a fellebbezési eljárásban a tárgyalási időközre és a tárgyalás ütemezésére vonatkozó határidők tekintetében az elsőfokú eljárással egyező, az általános perrendi szabályokhoz képest lényegesen rövidebb határidőket határoz meg.

A rendkívüli perorvoslatok közül a felülvizsgálat tekintetében a Javaslat a felülvizsgálati eljárás megindítására, illetve a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére vonatkozó Pp. 410. § (1) bekezdése és Pp. 412. § (1) bekezdése szerinti 45 napos határidő helyett 30 napos határidőt határoz meg a fél számára.

96. §

A hatálybalépés a Pp. hatálybalépésének idejéhez igazodik, figyelemmel a váltóperek szabályaira.

97. §

Átmeneti rendelkezések.

98. §

A közjegyzőkről szóló törvény 145. §-ának óvásról szóló rendelkezése csak a fizetés végetti bemutatást említi, de nem rendelkezik az elfogadás, keltezés (láttamozás) végetti bemutatásról, e körülményre nézve felvett vagy felvehető óvásról. Az óvás alkalmazhatóságával összefüggésben a normavilágossághoz szükséges kiegészítést tartalmazza a norma.

99. §

A Javaslat elfogadását követő hatálybalépésével egyidejűleg szükséges a Vár. megalkotására vonatkozó felhatalmazást, valamint a párhuzamos szabályozást tartalmazó Vár.-t is hatályon kívül helyezni.